Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

8-йил чиқиши.
10 АВГУСТ 1973 й.
ЖУМА
№ 186 (2170).
БАҲОСИ 2 ТИЙИН.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

1973 БЕШ ЙИЛЛИК: ҳал қилувчи йил
МЕҲНАТ ВАХТАСИ

КАМ МАБЛАҒ САРФЛАБ, КЎПЛАБ СИФАТЛИ МАҲСУЛОТ ИШЛАБ ЧИҚАРАЙЛИК!

ПОЙТАХТ САНОАТИНИНГ ЗАРБДОР ОДИМЛАРИ

- БУТУНИТТИФОҚ СОЦИАЛИСТИК МУСОБАҚАСИГА ҚЎШИЛИБ
- ПЛАНДАН ТАШҚАРИ МАҲСУЛОТЛАР
- МАЖБУРИЯТ БАНДЛАРИ МУВАФФАҚИЯТЛИ БАЖАРИЛЯПТИ.
- ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИ ЙЎЛИДА

«Маҳсулот реализация қилиш ва муҳим буюмлар ишлаб чиқариш бўйича 1973 йил учун белгиланган давлат плани муддатидан илгари, 25 декабрда бажарилади ва қўшимча 32 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинади» — Ўзбекистон пойтахти саноат корхоналари ишчи коллективларининг тўққизинчи беш йиллик ҳал қилувчи йили учун зиммага олган социалистик мажбуриятларида ана шундай дейилган. Хўш, тошкентлик саноатчилар қандай ишлашяпти, улар улуғвор вазифаларни бажаришга қандай ҳисса қўшишаяпти? Тошкент шаҳар меҳнаткашлари КПСС XXIV съезди тарихий қарорларини амалга ошириш учун катта ижодий ва сиёсий кўтаринкилик руҳида меҳнат қилиб, социалистик мусобақани тобора авж олдирмоқдалар. Улар шу йилнинг етти ойи мобайнида ҳам ишлаб чиқаришда қувончли кўрсатмаларни қўлга киритдилар. Ишчиларнинг эзгу мақсад йўлидаги интилиши янги зафар билан якунланди. Шаҳар индустриясининг 7 ой ичида пландан ташқари реализация қилган маҳсулоти 34 миллион 340 минг сўмни ташкил этди.

Пойтахтнинг Куйбишев, Ленин ва Ҳамза районларидаги саноат, транспорт ва алоқа корхоналари коллективлари, айниқса ғайрат кўрсатиб ишладилар. Чилонзор ва Собир Раҳимов районларидаги корхоналар эса ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиши ва маҳсулотни реализация қилиш ҳажми бўйича энг юксак суръатларга эришдилар.

Шаҳардаги завод ва фабрикалар ой сайин ўз ишлаб чиқариш қувватини ошириб бораяпти. Ана шунинг натижасида саноат маҳсулоти ҳажми ўтган йилнинг январь-июль ойлари билан таққослаганда қарийб ўндан бир баравардан зиёд ошди.

Трактор, «Союзхлопкомаш» машинасозлик бирлашмаси, «Таштекстильмаш», «Миконд» заводларининг, тўқимачилик комбинатининг ишчи коллективлари етти ойлик давлат топшириқларини муддатидан илгари адо этиб, пландан ташқари юзларча минг сўмлик маҳсулот тайёрладилар.

Шаҳар индустрияси мамлакатимиз халқ хўжалигига пландан ташқари кўплаб энг муҳим халқ хўжалик буюмлари, жумладан, компрессорлар, экскаваторлар, тракторлар, пахта терадиган ва ип йигирадиган машиналар, ип газламалар, устки ва ички трикотаж буюмлари, шунингдек, чарм пойафзал, мебель ва бошқа маҳсулотлар етказиб берди.

Биринчи ярим йилликнинг ўзидагина иқтисод ва тежамкорлик режимини кучайтириш, товар маҳсулоти таннархини камайтиришнинг ўзидангина пландан ташқари 7 миллион сўмга яқин фойда олинди.

Республикамиз пойтахтининг меҳнаткашлари эришилган ана шу ютуқларни янада мустаҳкамлаш учун курашиб, социалистик мусобақани куч ва маблағларни кам сарфлаган ҳолда кўплаб сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш шиори остида давом эттирмоқдалар.

Коммунистик меҳнат зарбдори Фарида Эргашева тажриба пиллакашлик фабрикасининг ёш ишчиларидан. У ипак толалари ўраш машинасининг устаси. Ўз дугоналари каби Фарида ҳам тўққизинчи беш йиллик топшириқларини тўрт йилда бажариш ниятида.

СУРАТДА: Ф. Эргашева.

М. Нуриддинов фотоси.

ТОНГГИ газеталарда

★ **Колумбиянинг миллий байрами — Мустақиллик куни муносабати билан СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний Колумбия Республикасининг президенти Мисаэль Пастран Боррерога телеграмма йўллаб, Колумбия халқига самимий табриклар ва энг яхши истакларни топширди. Жавоб телеграммасида Колумбия президенти табрик ва истаклар учун миннатдорчилик изҳор қилди.**

★ Совет ҳукуматининг таклифига мувофиқ СССРда меҳмон бўлиб турган Эрон Бош министри Амир Аббос Ҳувайдо 8 августда Ригага келди.

★ **«Тез ва соз қурайлик» сарлавҳаси остида Ўзбекистон ССР Қурилиш ва монтаж министрликлари ҳамда идораларининг 1973 йил 7 ойи ичида пудрат қурилиш-монтаж ишлари планини бажаришлари тўғрисида маълумот эълон қилинган.**

★ Тошкентда тинчликни ҳимоя қилиш Ўзбекистон республика комитетининг иккинчи пленуми бўлиб ўтди. Жаҳон конгрессининг чақирилиши муносабати билан комитетнинг вазифалари кўриб чиқилди.

ОММАВИЙ-СИЁСИЙ ИШЛАР САМАРАДОРЛИГИ УЧУН

«КПСС XXIV съезди ва оммавий-сиёсий ишларни янада такомиллаштириш юзасидан партия ташкилотлари олдида турган вазифалар» — Ўзбекистон Коммунистик партияси Тошкент шаҳар комитети пропаганда ва агитация бўлимининг ташаббуси билан кеча бўлиб ўтган илмий-амалий конференция ана шу масалани муҳокама қилди.

Конференция иштирокчилари олдида ушбу масала юзасидан шаҳар партия комитетининг секретари **В. В. Барабаш** доклад қилди.

— Коммунистик қурилишнинг улкан вазифаларини муваффақиятли амалга оширишни таъминлашда,— деди докладчи,— Коммунистик партия, унинг Ленинчи Марказий Комитети идеология, пропаганда, оммавий агитация ишларига алоҳида аҳамият бериб келмоқда. Бу улкан ишнинг зўр ташкилотчилик, сафарбарлик ҳамда тарбиявий роли КПСС Марказий Комитети апрель (1973 йил) Пленуми қарорларидан сўнг, айниқса муҳим аҳамият касб этди. Пленум қарорларида КПСС XXIV съездида илгари сурилган ғоялар ижодий ривожлантирилди.

КПСС Марказий Комитетининг «Минск трактор заводи партия ташкилотининг меҳнат коллективи ишлаб чиқариш ва ижтимоий-сиёсий активлигини ошириш бўйича фаолияти ҳақида», «Тошкент шаҳар партия ташкилотида раҳбар кадрларнинг марксча-ленинча ўқуви ва иқтисодий таълими ҳақида» ва бошқа қарорлари совет кишиларининг ғоявий чиниқиши, улар тушунчасининг ҳар тарафлама ўсиши тўғрисида чинакам ғамхўрликнинг намунаси бўлди.

Сиёсий агитация аҳолини мамлакатнинг сиёсий, иқтисодий ва маданий ҳаётига оид, халқаро аҳволга оид кенг ва доимий информациялар билан таништириб боришни тақозо этади. Агитатор ва сиёсий ахборотчиларнинг асосий вазифалари кундалик бўлаётган воқеаларга ҳозиржавоб бўлишдан, тингловчиларга ижтимоий ҳаётдаги барча воқеа ҳамда ҳодисаларни етказиш ва уларни тўғри талқин этишдан иборатдир.

Муҳим сиёсий воқеалар ҳақидаги оператив суҳбат, мусобақанинг бориши ҳақида маълумот бериб бориш, илғорлар тажрибаси ҳақида ҳикоя қилиш, газетада босилган қизиқ-қизиқ материалларни ўқиш ва муҳокама этиш, «Молния» варақалари чиқариш, бракка йўл қўювчилар ҳамда ишга кечикиб келувчилар билан жиддий суҳбат ўтказиш — тарбиявий таъсирнинг мана шу формаларидан агитаторларимиз кенг фойдаланмоқдалар. Партия ташкилотлари агитациянинг ана шу формаларини ҳар тарафлама ўстириш, такомиллаштириш ва бойитиш, корхонанинг конкрет шароит ва вазифаларидан келиб чиқиб иш юритишни ўз вазифалари деб билмоқдалар.

Бир қатор партия ташкилотларида,— қайд этди докладчи,— агитколлективлар фаолияти анча жонланди. Жумладан, Собир Раҳимов районида оммавий агитация ишларига 2900 дан зиёд агитатор жалб этилган. Булар сиёсий етук, маълумотли ва эътиборли коммунистлар, тажрибали педагоглар ҳамда ишчилар орасидан чиққан ташкилотчи активлардир. Улар орасида 6-қурилиш тресги 7-қурилиш бошқармаси комплекс бригадасининг бошлиғи А. В. Кириенко, агрегат заводининг электр механиги Н. И. Бахолдин, «Компрессор» заводининг фрезеровкачиси М. А. Курмашев, чинни заводи ишчиси Ҳ. Холтожиев ва бошқалар бор.

«Миконд», агрегат, чинни, «Компрессор» заводлари, В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети қошида ташкил этилган доимий ҳаракатдаги семинарлар район агитаторларига ташвиқот ишлари олиб боришда амалий ёрдам бермоқдалар. Группа раҳбарлари район партия комитети қошида ташкил этилган доимий ҳаракатдаги район семинарида ўз малакаларини оширмоқдалар.

Оғзаки пропаганда системасида сиёсий ахборотчилар муҳим ўрин эгалламоқдалар. Тошкент корхона ва ташкилотларида бугунги кунда уларнинг сони 15 минг кишига яқинлашиб қолди.

Ленин район сиёсий ахборотчилари тажрибаси ҳам диққатга сазовордир. Улар мамлакат сиёсий ҳаёти ҳамда халқаро масалаларга оид, ишлаб чиқариш экономикаси ва маданиятига оид масалалар бўйича ўз билимларини такомиллаштирмоқдалар.

Электрон техника заводи мастери, цех партия ташкилоти секретари ўртоқ Андросов кўп йиллардан бери сиёсий ахборотчилик вазифасини ўтаб келмоқда. «Ҳар бир ишчининг меҳнати мамлакат экономикасига қандай таъсир ўтказади», «Ишчи вақтидан рационал фойдаланиш заводга, цехга, ҳар бир меҳнаткашга қандай наф беради» ва шу каби мавзуларда у ҳар ўн кунда ўз цехида сиёсий ахборот машғулотлари олиб боради.

Каноп фабрикасида ҳам сиёсий ахборотчилар группаси самарали ишлаётир. Ахборотчилар ўз суҳбатларида у ёки бу масалани шу коллектив олдида турган вазифалар билан боғлиқ ҳолда қараб чиқмоқдалар. Бу эса, ўз навбатида, корхона ишини яхшилашга ёрдам бермоқда.

Куйбишев районининг қатор корхоналарида атеизм, аҳлоқ-одоб масалалари бўйича сиёсий-ахборотчиларнинг группалари иш олиб бормоқда.

Шаҳар раҳбар ходимларининг оммавий-агитация ишларида жонбозлик кўрсатаётганликлари, уларнинг аҳоли ўртасида сиёсий доклад ва суҳбатлар билан чиқаётганликлари диққатга сазовордир. Улар кўпгина савол-жавоб кечаларида, конференцияларда актив иштирок этмоқдалар. Шаҳар партия комитети идеология ишининг яна бир формаси бўлган — «Ленинча жумаликлар» мунтазам равишда ўтказилиб турилибди.

В. В. Барабаш ўз докладининг талай қисмини лекция пропагандаси ҳамда кўргазмали агитация масалаларига бағишлади, пойтахт маданий-оқартув муассасалари фаолиятини чуқур анализ қилди, меҳнаткашлар ўртасида оммавий-сиёсий ишлар қай аҳволда олиб борилаётганлигига кенг тўхталиб ўтди.

— Дўстлик ва қардошлик шаҳри бўлган Тошкентнинг партия ташкилоти фаолиятидаги етакчи йўналишлардан бири,— деди докладчи,— меҳнаткашларни интернационал руҳда тарбиялаш масаласидир. Район партия комитетларининг актив ва пленумларида шу нарса кўзга яққол ташландики, кўпгина партия ташкилотлари оммани ватанпарварлик ва интернационал руҳда тарбиялаш, совет халқининг революцион, жанговар ва меҳнат традицияларини пропаганда қилиш масалаларига жиддий эътиборни қаратганлар. Бу — ишлаб чиқаришда ўзаро ҳамкорлик қилиш, кадрлар алмаштириш, илғор тажрибалар алмашиш, қардош республикалар ҳафталиклари ва декадаларини, дўстлик фестивалларини ўтказиш, кўргазмалар ташкил этиш ва бошқа жуда кўп формаларда намоён бўлмоқда.

Партия комитетлари, маданий-оқартув муассасалари илмий атеистик пропаганданинг самарадорлигини янада ошириш учун жуда кўп жонбозлик кўрсатмоқдалар. Чунончи, Октябрь районининг саноат корхоналари ва ўқув юртларида атеизм кенгашлари иш олиб бормоқда. Бу кенгашлар энг яхши пропагандистларни, фан ва маданиятнинг турли соҳаларидаги малакали мутахассисларни ўз атрофига жипслаштирган. Фрунзе ва Сергели районларидаги маҳаллалар қошида 13 атеизм мактаби иш олиб бормоқда.

— Бироқ, — таъкидлади, В. В. Барабаш, — ишдаги қатор нуқсонлардан кўз юмиб бўлмайди. Оммага сиёсий таъсир ўтказишнинг хилма-хил воситаларидан ҳали тўлиқ фойдаланилаётганича йўқ. 2-пойафзал фабрикаси, консерва заводи, «Учқун» фирмаси, «Шарқ» мебель фирмаси ва бошқа қатор корхоналарнинг партия ташкилотларида оғзаки агитация ишлари ҳали дуруст йўлга қўйилгани ва мақсадга мувофиқ йўналтирилганича йўқ. Бу корхоналарда сиёсий ахборотлар хўжа кўрсинга ўтказиб келинаётир.

6-трест, электротехника заводи ва бошқа корхоналарнинг партия ташкилотларида оғзаки агитация ишлари малакаси паст бўлган кишиларга топшириб қўйилган.

Район партия комитетлари, шунингдек, корхоналардаги партия комитетлари, «Билим» жамиятининг район ва бошланғич ташкилотлари лекторлик ва докладчилар группалари фаолиятида ҳали жиддий нуқсонлар мавжуд.

— Бизнинг республикамиз ва Ўзбекистон Компартияси, — деди докладининг сўнгида В. В. Барабаш, — ярим асрлик олтин тўйига тараддуд кўраётир. Шу кунларда ғоявий-сиёсий ишнинг энг оммавий ва таъсирчан формаларидан ҳисобланган халқлар дўстлиги кечалари, интернационал учрашувлар, биродарлашган шаҳарлар кунлари ва шу каби бошқа тадбирлардан кенг фойдаланмоқ лозим.

Партия XXIV съезди қарорларига, шунингдек, съезддан кейин КПСС Марказий Комитети қабул қилган қарорларга чуқур амал қилган район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари ўзларининг пропагандистлик ва оммавий-сиёсий фаолиятларида меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашдек масъулиятли ишга алоҳида эътибор беришлари, бу ишни актив, мақсадга мувофиқ ва мунтазам олиб боришлари, унинг форма ва методларини янада такомиллаштира боришлари, бу ишнинг самарадорлигини оширишлари лозим.

Конференцияда сўзга чиққан, Ҳамза район партия комитетининг секретари **М. С. Содиқова** Ўзбекистон ССР ва республика Компартиясининг 50 йиллик юбилейига район партия ташкилоти кўраётган тайёргарликлар ҳақида гапирди. Киров район партия комитети пропаганда ва агитация бўлимининг мудири **А. В. Локшин** КПСС XXIV съезди партия ва ҳукуматимизнинг бошқа ҳужжатларини пропаганда қилишдаги тажрибалар ҳақида сўз юритди. Электрон техника заводи партия комитетининг секретари **Ю. Н. Звягинцев** раҳбар ва инженер-техник ходимлар-нинг коллектив аъзоларини ғоявий-сиёсий тарбиялашдаги иштироки ҳақида гапирди.

Шунингдек, музокараларда Чкалов номидаги авиация заводи партия ташкилотининг секретари **Г. В. Зотов**, Ленин район партия комитетининг секретари **И. И. Мельникова**, тарих фанлари доктори профессор **Х. Ш. Иноятов** ва бошқалар иштирок этдилар.

Конференция оммавий-сиёсий ишларни КПСС XXIV съезди қарорлари асосида янада такомиллаштиришга қаратилган тадбирлар ва тавсияномалар қабул этди.

ИТТИФОҚДА БИРИНЧИ

Бухоро ип-газлама комбинатига катта миқдорда дағал темир полослар керак бўлиб қолди. Улар комбинатнинг ишлаб чиқариш биноларидаги поллар устига тўшалади. Лекин ана шундай полослар тайёрлайдиган махсус машиналар йўқ эди.

Машинасозлик бўйича давлат лойиҳа конструкторлик технология бюросининг Ильич номли заводида зудлик билан махсус станок яратилди. Станокнинг авторлари конструкторлардан Л. Фукс ва А. Глауберзонлардир. И. Толстих бошлиқ слесарь-йиғувчилар ҳам янги маҳсулотни тайёрлашда ғайрат кўрсатишди.

Станок комбинат учун керакли дағал темир полосларнинг дастлабки нусхаларини ишлаб чиқара бошлади. Унинг қуввати соатига 2 тонна маҳсулотни ташкил этади.

Марғилон «Атлас» фирмасига ҳам янги маҳсулотлар юборилади.

Биз — 250 миллионмиз!

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУЗУРИДАГИ МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИНГ АХБОРОТИ

1973 йил 9 август куни СССР аҳолиси 250 миллион кишига етди.

Халқимиз бошига тушган урушларнинг оғир оқибатларига қарамай мамлакат аҳолиси 1913 йилдан 1973 йилгача салкам 90 миллион нафар кўпайди:

(Миллион киши)

	жами аҳоли	шаҳар аҳолиси	қишлоқ аҳолиси	эркаклар	хотин-қизлар
1913 йилнинг охирида	159,2	28,5	130,7	79,1	80,1
1939 йилнинг охирида	194,1	63,1	131,0	93,0	101,1
1959 йил аҳоли рўйхатига мувофиқ 15 январгача	208,8	100,0	108,8	94,0	114,3
1970 йил аҳоли рўйхатига мувофиқ 15 январгача	241,7	136,0	105,7	111,4	130,3
1973 йил бошида	248,6	146,1	102,5	115,0	133,6

Шаҳар аҳолисининг ҳиссаси шу давр ичида 18 процентдан 59 процентга етди.

Шаҳар аҳолиси шаҳарлардаги табиий кўпайиш, қишлоқ пунктларини шаҳар пунктларига айлантириш ва аҳолининг саноат ишлаб чиқариши тез ривожланаётганлиги ҳамда қишлоқ хўжалигидаги меҳнат унумдорлиги ошаётганлиги сабабли аҳолининг шаҳардан қишлоққа кўчиши ҳисобига ортмоқда.

Кейинги уруш натижасида эркаклар билан аёллар ўртасида вужудга келган нисбатсизлик текисланиб бормоқда. 46 ёшгача ва 46 ёшда бўлган хотин-қизлар 1959 йилда эркаклардан 7,4 миллион нафар кўп эди. 1973 йилда эса шу ёшлардаги эркаклар ва аёллар баббаравар бўлиб қолди.

1973 йил бошларида 207 миллион киши ёки мамлакат бутун аҳолисининг 83 проценти Улуғ Октябрь социалистик революциясидан кейин туғилган кишилар эди.

СССРда ижтимоий ишлаб чиқариш ва меҳнат унумдорлиги ўсиши асосида халқнинг турмуш даражаси мунтазам равишда ошмоқда. Аҳоли жон бошига тўғри келадиган реал даромадлар кейинги йигирма йил давомида тахминан уч баравар кўпайди. Маълумот ва маданият даражаси муттасил ошмоқда. Совет кишиларига медицина хизмати кўрсатиш доимо яхшиланмоқда. Бизнинг мамлакатимизда оналикни давлат муҳофаза қилади ва рағбатлантиради. Революциядан аввалги даврга нисбатан СССР аҳолиси ўртасида ўлиш деярли 3,5 баравар, болалар ўртасида ўлиш 11 баравардан зиёд камайди. Аҳолининг ўртача умри 32 ёшдан 70 ёшга етди.

250 миллионлик совет халқи КПСС XXIV съезди ўртага қўйган улуғвор вазифаларни муваффақиятли равишда амалга оширмоқда. Бутун инсониятнинг порлоқ келажаги — коммунизмни комил ишонч билан қурмоқда.

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУЗУРИДАГИ МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИ.

СЕНТЯБРЬ ТАРАДДУДИ

Бугун пойтахтимиздаги барча маданий моллар магазинларида ва бошқа жойларда мактаб бозорлари очилди.

— Бу йил ўзбек мактаблари учун 87 номда ўқув қўлланмалари тарқатилиши лозим,— деди мухбиримиз билан суҳбатда шаҳар маориф бўлимининг мактаблар инспектори А. Вилданов — шундан ҳозиргача 84 номдаги 460 минг 799 та дарслик тарқатилди. Рус мактаблари учун эса 782 минг дона қўлланма тарқатилди. Шунингдек, бу йил кутубхона фондларига 125 минг сўмлик турли хил дарсликлар сотиб олиш планлаштирилган. 1 сентябрь куни ана шу дарсликлар 2, 7 синф ўқувчиларига бепул тарқатилади. 20 августда эса шаҳримизнинг барча гавжум майдонларида ўқув қуроллари савдоси уюштирилади.

Биринчи қўнғироқ жаранглашига оз вақт қолди. Ўқувчилар ана шу ҳаяжонли кунда мактабга Ўзбекистон ССР маориф министрлиги тавсияси билан тайёрланган янги формаларни кийиб борадилар. Бу формалар аввалги йилдагидан ўзининг бежиримлиги ва чиройлилиги билан ажралиб туради.

МУНОСИБ МУКОФОТ

Ўзбекистон Марказий статистика бошқармасига Москвадан қувончли хабар келди. Тўққизинчи беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йилидаги социалистик мусобақада яхши натижаларга эришганлиги учун бошқармага 2-ўрин берилди. Шунингдек, бошқармага СССР Марказий статистика бошқармаси ва давлат муассасалари касаба союзлари Марказий Комитетининг Фахрий ёрлиғи ҳамда пул мукофоти топширилади.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

★ **БУДАПЕШТ. Венгриянинг «Культура» ташқи савдо корхонаси экспорт қилаётган грампластинкалар бутун жаҳонда ғоят манзур бўлмоқда. Бу пластинкаларни Москва ва Токио, Лондон ва Сидней музика магазинларининг пештахталарида кўриш мумкин. Экспорт қилинаётган пластинкаларнинг тўртдан уч қисми социалистик мамлакатларга юборилмоқда. Совет Иттифоқи, ГДР ва Польша пластинка харидорлари орасида биринчи ўринда турибди. Венгер эстрада музикаси, шунингдек лўлилар музикаси ва оперетта музикаси ёзилгач пластинкалар «Культура» ташқи савдо корхонасининг савдо шерикларига айниқса мақбул бўлмоқда.**

★ ПАРИЖ. Франциянинг ичида уч тадқиқотчиси бўлган «Архимед» батискафи Атлантика океанининг Азор ороллари районида 2.700 метр чуқурликка тушди. Франциянинг океанография тадқиқотлари миллий маркази ана шуни хабар қилди. Батискаф денгиз таги хусусиятларини ўрганади.

★ **ҚОҲИРА. Миср Араб Республикасининг транспорт министри Ал. Хусайн 350 километр узунликдаги темир йўл магистралини очди. Бу магистрал Бахария воҳасидаги темир рудаси конини Хелвон металлургия комбинати билан боғлайди. Бу комбинат Совет Иттифоқининг иқтисодий ва техникавий ёрдами билан қурилмоқда.**

★ КОПЕНГАГЕН. Ольборг шаҳрида очилган «СССРда космосни тадқиқ қилиш» совет виставкаси даниялик-ларга жуда манзур бўлди. Биринчи ҳафтадаёқ уни сал кам 15 минг киши томоша қилди.

★ **ТЕҲРОН. Эроннинг жанубидаги Ахваз шаҳрида офтоб уришдан тўрт киши ҳалок бўлган ва 250 киши шикастланган. Бу ерда сўнгги кунларда ҳаддан ташқари жазирама бўлмоқда. Ахваз шаҳрида сешанба куни ҳарорат цельсий билан 49 даражагача кўтарилган. Қўшни Ага-Жари шаҳрида эса ҳарорат бундан ҳам юқори — 51 даражага етган.**

Вьетнам Демократик Республикасининг меҳнаткашлари уруш натижасида катта зарар кўрган мамлакат халқ хўжалигини қайта тиклаш учун бутун кучини сарфламоқда.

СУРАТДА: Ханойнинг энг кўп зарар кўрган районларидан бирида турар жой биноси қурилиши.

Кино санъати музейи

Пойтахтимиз музейлари қаторига яна бир янги музей қўшилди. У Ўзбекистон кино санъатига оид экспонатларни намойиш этади. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Кинематография Давлат комитети қошида ташкил этилган музей фондини бойитиш ишлари жадал олиб борилмоқда.

Музейда «Ўзбекистон кино санъати жаҳон экранида», «Халқаро кинофестивалларда», «Республика кино санъати тарихи» бўлимлари бор.

Шунингдек, музейда архив ҳужжатлари, хилма-хил библиографиялар ва фото экспонатлардан иборат фонд ҳам бўлади.

Кун тартибида — атеистик ташвиқот

Илм-фан тараққий этиб бораётган шу кунларда, инсон сайёра ва юлдузлар сари парвоз қилаётган космик асримизда дин борган сари ўз аҳамиятини ва таъсир кучини йўқотиб бормоқда. Аммо атеистик пропаганда зиммасида ҳали ҳал қилиниши зарур бўлган масалалар кўп. Илмий атеизм — меҳнаткашларни коммунистик идеология руҳида тарбиялашнинг таркибий бир қисмидир.

Бугун Ўзбекистон КП Ҳамза район комитетининг мажлислар залида бўлиб ўтган партия активи йиғилиши ана шу мавзуга бағишланди.

Ҳамза район партия комитетининг секретари **М. С. Содиқова** КПСС XXIV съезди қарорлари асосида динга қарши пропагандани янада кучайтириш борасида район партия ташкилотининг вазифалари ҳақида доклад қилди.

Доклад юзасидан сўзга чиққан 3-қурилиш тресги партия комитети секретари **Эркин Раҳмонбердиев**, Ҳамза район комсомол комитетининг биринчи секретари **Ҳасан Бобожонов**, «Ташсельмаш» заводи сиёсий маориф кабинети мудири **Алексей Самсонов**, район маориф бўлимининг мудири **Султонхўжа Саидхўжаев** пластмасса буюмлари фабрикасининг сифат назоратчиси **Насиба Ширинова** ва бошқа ўртоқлар илмий-атеистик ташвиқот ва у билан боғлиқ тарбиянинг муҳим соҳаларига оид ўзларининг фикр ва мулоҳазаларини билдирдилар.

Ҳ. СОДИҚОВ.

Шаҳримизнинг Собир Раҳимов райони корхона ва қурилишларида қардош Озарбайжон ССР пойтахти Бокудаги Ленин райони меҳнаткашлари билан тузилган социалистик мусобақа кенг қулоч ёзмоқда. Райондаги бошқа корхоналар қатори 10-автомобиль ремонти заводи коллективи ҳам ана шу мусобақа байроғини баланд кўтариб меҳнат соҳасида қатор муваффақиятларга эришмоқда. Авторемонтчилар бу йил 3 мингдан зиёд юк автомашиналарини ремонт қилиб бердилар. Мана бу фотолавҳада корхона автомашиналар йиғиш цехининг бир группа илғор слесарлари (чапдан ўнгга) Мурод Юсупов, Рифат Салимов, Виталий Жуков ва Шавкат Собиров ўртоқларни кўриб турибсиз.

● Шаҳар янги мактабларни кутмоқда

МУДДАТ—ҚУРУВЧИЛАР КУНИГАЧА

Агрегат заводи қошида 365 ўқувчига мўлжалланган мактаб биноси қурилишида охирги пардоз ишлари жадаллик билан олиб борилмоқда. Объектдаги бош пудрат ишларини «Главташкентстрой» Меҳнат Қизил Байроқ орденли 159-қурилиш трести 10-қурилиш бошқармасининг Григорий Панченко бошлиқ бригада аъзолари бажарган эдилар.

Пардоз ишларини эса, шу трест 53-пардозлаш бошқармасининг сайқалчилари олиб бормоқдалар. Куни-кеча, Евгений Ланин бошлиқ плиткачилар бригадаси ўзларига топширилган ишларини муддатидан олдин адо этдилар. Улар санитария тармоқлари, вестибюлларни ранг-баранг сопол плиталар билан безашди.

Биринчи қаватда Аҳмаджон Юнусов бошлиқ бўёқчилар бригадаси деворларни силлиқлаяпти.

Иккинчи қаватда ҳам иш авжида. Абдукарим Мажидов бошлиқ 13 нафар дурадгор комсомол-ёшлар бригадаси объектда намунали меҳнат қиляпти. А. Мажидов бригадага бош-қош бўляпти. Бир дам бригада ишларини кузатиб турдик. Мана, Абдукарим шиферни электр арра билан кесиб Шоодил Акбаровга узатди. У шиферни электр парма билан тешиб Ҳасан Ашуровга олиб борди. Ҳасан уни ёғоч тўсинга ўрнатди. Қарабсизки, осма шип ҳам тайёр. Бригада аъзолари кунига 11—12 квадрат метр жойга осма шип ўрнатаяптилар.

Георгиос Кацанос бошлиқ коммунистик меҳнат бригадаси аъзоларининг меҳнатлари алоҳида мақтовга лойиқ. 15 сувоқчини ўзига бирлаштирган бригадага Георгиос моҳирона бошчилик қилаяпти. У 10 йилдан бери қурилишда ишлайди. Г. Кацаносга Коммунистик меҳнат зарбдори унвони берилган. Кўксини «Тошкент қурувчиси», «Социалистик мусобақа аълочиси» кўкрак нишонлари безаб турибди. Г. Кацанос бир неча марта бошқарма ва трестнинг Фахрий ёрлиқлари ва қимматбаҳо буюмлар билан мукофотланган. Бригада сувоқчилари кунига 20 кубометр қоришмани қабул қилиб, 240—280 квадрат метр полга цементли қоришма ётқизаяптилар. Илгари бригада «Узгипрониииполиграф» илмий-текшириш институти, «ТИИИМСХ» ётоқхонаси «Марказ-27» микрорайонидаги 9 қаватли турар жой бинолари қурилишларида ҳам баракали меҳнат қилган эди.

—Июнь ойида, — дейди прораб Акбар Умаралиев, — объектда 13 минг ўрнига 20 минг сўмлик, июлда эса 15 минг ўрнига 20 минг сўмлик иш бажарилди. Қурилиш объектида меҳнат социалистик мусобақа асосида олиб бориляпти. Мусобақада Г. Кацанос бошлиқ сувоқчилар бригадаси олдинда боряпти. Дурадгор Собир Абдуллаев, плиткачилар Наталья Раҳимова, Тоҳир Тошхўжаев, Ниғмат Солиҳовлар кунлик топшириқларини 1,5—2 баравар бажаряптилар.

Сайқалчилар мактаб биносини қурувчилар байрами кунида фойдаланишга топшириш учун шу кунларда ғайрат-шижоат билан меҳнат қилмоқдалар.

Ҳ. ИНОҒОМОВ,
«Главташкентстрой» Меҳнат Қизил Байроқ орденли 159-қурилиш трести 10-қурилиш бошқармасининг бинокори.

ҚОЗОҒИСТОНДА уч миллион гектар майдондаги ғалла ўриб олинди. Республиканинг ғарбида ва шарқида бу йил бултургига қараганда анча олдинроқ бошланган ўрим-йиғим ишлари қийин шароитда ўтмоқда. Бир қанча районларда тез-тез ёғиб турган ёмғир ўриб қўйилган ғаллани йиғиб олиб янчишни қийинлаштирмоқда. Ёмғирсиз ўтган ҳар соатдан фойдаланиб, техникани тўла

ҚОЗОҒИСТОН ҒАЛЛАСИ

равишда самарали ишлатиш учун механизаторлар бутун кучларини сарфламоқдалар.

Республиканинг жанубида тоғли зонадаги ғаллага ўроқ тушди. Бу йил экилган кузги «Безостая-1» навли буғдой жуда яхши ҳосил берди. Толдиқўрғон областининг «Қорачуқ» совхозида комбайнчилар буғдойнинг ҳар бир гектаридан 31 центнерга етказиб дон ўриб ва янчиб бермоқдалар.

Ғалла ватан омборларига тўхтовсиз элтиб берилмоқда.

(ТАСС мухбири).
Олмаота.

ЗАВОДНИНГ ЯНГИ МАҲСУЛОТИ

«Эталон» заводи метр-штокларнинг ишлаб чиқариш технологисини ўзлаштирди. Янги маҳсулотнинг дастлабки тажриба нусҳалари ҳам тайёрлаб қўйилди.

Шу кунгача виночилик, нефтни қайта ишлаш саноатларида катта ҳажмдаги маҳсулотлар суюқлигини аниқлашда эски метр-штоклар қўлланилиб келинарди. Унинг узунлиги 4 метрни ташкил этарди. Бир ердан бошқа ерга олиб бориш анча қийин эди. Янги метр-штоклар эса анча ихчам қилиб тайёрланган, ундан фойдаланиш қулай.

● Ўтмиш садоси

ҚАДИМГИ КЎЗА

Бу кўзанинг топилиши тасодифий бўлди. Экскаваторнинг чўмичи ғалати бир нарсани кўтариб чиқди. Унинг қадимги кўза эканлиги аниқланди. У ер бағрида қанча йил ётган экан? Қозоғистонда меҳнат семестрини ўтаётган бир группа тошкентлик студентлар ажойиб топилдиқни Ўзбекистон халқлари тарихи музейига олиб келишди.

— Бу кўза эрамизнинг 1 асрига оид, деди мухбиримизга музей ходими В. И. Спришевский, — у лойдан ясалган бўлиб, дастаси ҳозиргача маълум бўлган кўзаларнинг дасталарига бутунлай ўхшайди. Идишнинг ташқи томони қизил бўёқ билан бўялган.

Бундай қадимги кўза археологларга шу пайтгача дуч келмаган эди.

«Стройиндустрия»нинг Тошкентдаги 1-тажриба-механика заводининг ишчилари ўртасида мамлакатимиз халқ хўжалигини ривожлантириш тўққизинчи беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш юзасидан бошланган социалистик мусобақа кун сайин авж олмоқда. Корхонанинг кўпгина ишчилари ўзларининг беш йиллик топшириқларини бажариш арафасида турибдилар. Сиз мана бу суратда заводнинг ана шундай новатор ишчиларидан токарь Анатолий Новиковни кўриб турибсиз.

М. Нуриддинов фотолари.

АСАББУЗАРЛАР

Замоний хангомалари

Саҳар туришнинг ўзгача гашти, файзи-баракаси бор, дейишади. Чиндан ҳам, барвақт уйғониш, бадан тарбия қилиш, уй-жойни тартибга келтириш киши дилини яйратади, у кун бўйи ўзини серзавқ ва бардам ҳис этиб юради.

Бироқ, уйғониш бошқа... уйғотиш бошқа экан. Мен буни «Марказ-6»да истиқомат қилувчи ошнамнинг уйига меҳмонга борганимда яна бир карра ҳис этдим. Суҳбат билан бўлиб, алламаҳал бўлиб қолганлигини ҳам сезмай қолибмиз. Дўстим қўярда-қўймай тунаб қолишимни илтимос қилди.

Маст уйқуда эдим. «Дуд-ду-уд!» деган товушни эшитиб, чўчиб туриб кетдим.

— Ётавер, сут олиб келишди, — деди ошнам кўзини очмай, сўнг қулоқларига ёстиқни босди.

Бир зум ҳеч нарса англолмай гангиб турдим. Кўзим яна уйқуга илиниб қолибди. Хиёл ўтмай, ҳуштак чурилладн. Қандай ҳодиса рўй берди деб, ўрнимдан сапчиб турдим. Негадир, қўлларим қалтирар, қандайдир қўрқувдан кўзларим олди хиралашарди.

— Ахлат машинаси келди, — деди дўстим уйқу аралаш ғўдиллаб. У қулоқларига нега ёстиқ босганлигини энди фаҳмладим. Ҳуштак тобора авжига миниб, қулоқни қоматга келтирарди.

— Бизнинг уйга етиб келди, — деди ошнамноилож ўрнидан туракан. У керишдида, ахлат тўла челагини олиб, майкачан кўчага югурди. Балкондан нигоҳ ташласам, тумонат одам. Ахлат машинаси ёнида хотин-халаж, бола-чақа йиғилган, челакларнинг тарақа-туруғи «жўр»лигида қаердадир чақалоқ «инга»си эшитилар, афтидан, бу шовқин бола оромини бузиб қўйган эди.

— Сал қолди кечикишимга!

Тўртинчи қават эмасми, дўстим нафас ростлай олмай ҳансираб қайтди.

Бироз сукут чўкди. Бироқ бу узоққа чўзилмади. Чуриллаш яна баланд пардага кўтарилди.

— Бинонинг нариги ёғига ўтишди, — деди дўстим.

— Ҳар куни аҳвол шуми?

— Бўлмаса-чи? Ўрганиб қолганмиз. Фақат, чақалоқларга, қарияларга қийин-да...

Дарҳақиқат, бу ерда қариялар асаби нечоғлиқ мустаҳкамлиги ҳар каллай саҳарда имтиҳондан ўтар экан.

—Янги уйга кўчдик, деб ўзимда йўқ шод эдим. Аммо, бу уйга кўчдим-у, соғлиғимни йўқотдим. Ҳар куни поликлиникага қатнаяпман, — дейди 120-уйнинг 46-хонасида истиқомат қилувчи пенсионер Х. Ҳамидов.

— Бу асаббузар шовқин-сурон бир марта бўлганида ҳам майлига эди, — деб уни қувватлади шу уйнинг 45-хонасида яшовчи Н. Никитин, — ахлат машинаси дастлаб, 119-уй ёнига келади. Сўнг, биз яшайдиган 120-уй ҳовлисига кириб, ҳуштак чуриллатишади. Кейин, бизнинг бинони айланиб ўтиб, нариги томонида 121, 122-уйлар олдида шовқин кўтаришади.

Кишилар кайфиятини эрта азондан бузадиган бундай аҳволдан шу ерда яшовчи Е. Мартенсон, Хўжаохунов ва бошқалар ҳам ғоят таажжубланаётганларини айтдилар.

— Биз олдин Фрунзе районида яшардик, — деди ошнам, — бунақанги шовқиндан асар ҳам йўқ эди. Ҳовлимизда, деразалардан нарироқда, 2-3 темир қути қўйилар, кўтарма кранли машина ҳар куни келиб, тўлган қутиларини ортиб, ўрнига бўшларини қўйиб кетар эди. Ажабо, машина гудоги етмагандай, милиционер ҳуштагини буларга ким бериб қўйдийкин?

Ҳар эҳтимолга қарши, асаббузар машиналар номерини ёзиб олдим: сут ташувчи машина 08-95 ТНЖ ҳар куни эрталаб олти яримда бетиним сигнал босади; ахлат машинаси, 35-12 ТНВ ҳар куни эрталаб соат етти яримда ҳайдовчиси бетиним ҳуштак чалади.

Бу рақамларни қайд этдим-у, айб ҳайдовчилардамикин, деб ўйланиб қолдим. Чиндан ҳам, Киров район ижроия комитети ахир, мана шу ҳовлининг ўзида жойлашган-ку? Балки, бу ердаги масъул ўртоқлар бирор гап айтишар?

ЗАМОНИЙ.

● РЕДАКЦИЯГА ХАТ

БЕТАЙИН ТРАМВАЙЛАР

2-ТРАМВАЙ ДЕПОСИ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Бешқайрағоч массивига қатновчи 8-трамвай қатнови жуда ёмон йўлга қўйилган. Трамвайнинг вақтида келмаслиги кўпчиликнинг асабини бузмоқда. Ишга кетиш ва кечқурун уйга қайтишда 8-трамвайни кутувчи йўловчиларнинг юраги безиллайдиган бўлиб қолган. Яна ишга кеч қолмасмиканман, уйга вақтида ета олармиканман, деган ташвиш ҳамманинг бошида.

31 июль куни соат 8 дан 30 минут ўтганда бекатга чиқдик. Аммо негадир, бир соатдан ошиб кетса ҳам трамвайдан дарак бўлмади.

Бошқа кунлар ҳам 8-трамвай ё вақтида келмайди, ёки бўлмаса Хадрадан қайтиб кетади. «Штаб» бекатидан то Бешқайрағочгача шу 8-трамвайдан бошқа транспорт юрмайди. Бу атрофда турувчилар трамвайнинг бетайинлигидан жуда қийналмоқдалар. 8-трамвай маршрутидаги ҳайдовчилар учун график, ҳаракат жадвали, интервал деган тушунчалар ётмикин? Қизиқ 2-трамвай депосининг раҳбарлари бу аҳволдан наҳотки бехабар бўлсалар?

П. АЪЗАМОВ,
Ўзбекистон ССР Министрлар Совети кинематография Давлат комитети кинолаштириш ва кинопрокат бошқармаси бошлиғининг ўринбосари.

Жаҳон ойнаси

СОВЕТ ИТТИФОҚИДА БИЛИМ ОЛИШГАН

МОГАДИШО. ТАСС мухбири Д. Степанченко хабар беради:

Африкалик юзлаб йигит-қиз ҳар йили Совет Иттифоқининг ўрта махсус ва олий ўқув юртларида ўқишни тамомлаганликларидан сўнг юртларига қайтади. Улар СССРда ўқиш жараёнида олган билим ва кўникмаларини ҳозирги вақтда малакали мутахассислар ғоят танқис бўлган қитъадаги ёш мустақил давлатлар ишлаб чиқариши, фани ва маданиятининг турли соҳаларида муваффақиятли қўлланмоқда.

«Совет Иттифоқи олий ўқув юртларини битириб чиққан кишилар — деди ТАСС мухбири билан суҳбатда Сомали маданият ва олий таълим министрлигининг бош директори Аҳмад Аби Ҳаши Каашаро. — Мамлакатимизда ўзларини яхши тайёрланган ҳамда моҳир мутахассислар сифатида танитдилар».

Совет дипломларига эга бўлган сомалиликлар мамлакат экономикасининг муҳим соҳаларида муваффақиятли меҳнат қилмоқдалар, деб таъкидлади у. Совет дипломларига эга бўлган сомалиликлар ҳозирги вақтда малакали миллий кадрларнинг кўпчилигини ташкил этади. Сўнгги бир неча йил давомида 500 га яқин сомалилик Совет Иттифоқи олий ўқув юртларини тамомлашди. Совет Иттифоқи олий ўқув юртларини 1973 йилда битириб чиққан мутахассисларнинг ҳаммаси, аввал ўқишни тамомлаганлар сингари давлат муассасалари ва ташкилотларига, шаҳар ва қишлоқ мактабларига, касалхоналарга, халқ хўжалигининг турли соҳаларидаги давлат сектори корхоналарига йўлланма олдилар. Уларнинг меҳнати мустақил Сомали давлатининг янада ривожланишига муҳим ҳисса қўшиши турган гап, деб таъкидлади Аҳмад Аби Ҳаши Каашаро.

КОТОНУ. ТАСС мухбири Н. Баратов хабар беради:

Совет Иттифоқи олий ўқув юртларини битириб чиққан кишиларни Дагомеяда ва пойтахтдаги давлат муассасаларида, мамлакатнинг турли бурчакларида учратиш мумкин. Совет дипломларига эга бўлган ёш мутахассисларни бу ерда жуда ҳурматлашади. Бу кишилар мамлакат учун энг зарур бўлган касб: врачлик, агрономлик, ветеринарлик, геологлик, ўқитувчилик касбларига эга. Уларнинг баъзилари давлат аппаратида ҳамда давлатга қарашли корхоналарда масъул лавозимларни эгаллаб турибди.

Мустақил Дагомеянинг ёш вакиллари бир неча йилдан бери Совет Иттифоқи институтлари ва университетларига ўқишга юборилмоқда.

ЖАҲОН СИЁСАТИДА ЭНГ МУҲИМ ДАВР

(П. ДАТТ СОВЕТ —АМЕРИКА БИТИМЛАРИ ТЎҒРИСИДА).

ЛОНДОН. (ТАСС). КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев билан АҚШ президенти Р. Никсон томонидан шу йил июнида имзоланган Совет—Америка битимлари — урушдан кейинги даврдаги жаҳон сиёсатида энг муҳим босқичдир, деб ёзади «Лейбор мансли» журналида инглиз ва халқаро коммунистик ҳаракатнинг энг кекса арбобларидан бири Палм Датт.

Социализм дунёси билан капитализм дунёсининг шу иккала етакчи давлатлари ўртасида ҳамкорликни ривожлантириш тўғрисидаги бу битимлар «халқаро вазиятни янада яхшилашнинг келгуси йиллардаги истиқболини белгиловчи энг муҳим омил бўлиб қолади», деб таъкидлайди мақола автори.

П. Датт, Совет Иттифоқи ва АҚШ тинчлик ҳамда ядро урушининг олдини олиш учун ўз зиммаларида алоҳида масъулият борлигини ҳисобга олганлари ҳолда, халқаро проблемаларга ёндошишда «реалистик конструктив қадам» қўйдилар, деб ёзади. Совет—Америка битимларида ўз ифодасини топган халқаро муносабатлардаги бу янги босқич жаҳондаги ҳамма халқларнинг ҳаётий манфаатларига мувофиқдир.

Палм Датт СССР ва Польша Халқ Республикасининг Германия Федератив Республикаси билан тузган шартномаларининг, шунингдек Совет—Француз ҳамкорлигини ривожлантириш йўлида қўйилган янги қадамларнинг муҳимлигига эътиборни қаратади.

Халқаро иқлимнинг юмшаб бораётганлиги, деб ёзади пировардида Палм Датт, «Совуқ уруш» сиёсати тарафдорларининг мағлубиятидан далолат беради. Бугунги кунда капиталистик мамлакатларнинг раҳбарлари жаҳонда рўй бераётган ўзгаришларни эътироф этмоқ ҳамда «Совуқ уруш» сиёсатини социализм дунёси билан муносабатларнинг узоқ муддатли негизини яратишни кўзда тутувчи музокаралар билан алмаштириш зарурлигини тан олмоқдалар.

КУБАГА ҚАРЗ БЕРИЛДИ

БУЭНОС-АЙРЕС. Аргентина Кубага 200 миллион доллар миқдорида қарз берди. Бу пулдан тракторлар, юк машиналари, қишлоқ хўжалиги машиналари ва бошқа машиналар сотиб олиш учун фойдаланилади. Бу ҳақда Аргентина молия министри Хосе Хельбард хабар қилди.

Қарз берилганлиги — иккала мамлакат ўртасида шу йил май ойи охирида дипломатия ва савдо-сотиқ масалалари тиклангандигидан сўнг улар томонидан имзоланган дастлабки муҳим битимдир.

Хосе-Хельбард матбуот конференциясида нутқ сўзлаб, Аргентина жаҳоннинг ҳамма мамлакатлари билан савдо-сотиқ қилиш ниятидадир, деб таъкидлаб ўтди. У, шунингдек, Аргентина ҳукумати ўз суверенитетини бузишга йўл қўймайдиган шароитларда чет эл капитал маблағидан фойдаланиш сиёсатини ўтказади, деди.

Куба билан тузилган битимлар ҳамда ҳукумат ўтказиб келаётган иқтисодий сиёсат, деб таъкидлади министр, 11 мартда бўлиб ўтган умумхалқ сайловлари вақтида сайловчилар қабул қилинишини ёқлаб чиққан программага мос бўлиб тушади.

(ТАСС).

РУМИНИЯ. Чиснэдие шаҳридаги фабрика усталарининг моҳир қўллари билан тўқилган гиламлар учун қуюқ бўёқ ва оригинал миллий безаклар характерли. Бу гиламлар мамлакат ичкарисида ҳам, чет элларда ҳам юксак баҳоланади.

Ажерпресс — ТАСС фотоси.

УЙЛАР КАМ ҚУРИЛМОҚДА

ЛОНДОН. Шу йилнинг биринчи ярмида Англияда 1972 йилнинг шу давридагига нисбатан 15,5 минг уй кам қурилди. 1972 йил уй-жой қурилиши ҳажми жиҳатидан сўнгги ўн йил ичида уй-жойлар энг кам қурилган йил бўлди.

Сўнгги вақтларда Лондоннинг ўзидагина коммунал секторда уй-жой қурилиши 26 процент камайди.

Коммунал квартиралар учун кўп ҳақ тўлашдан халос бўлиш мақсадида тобора кўплаб инглизлар ҳозир ўз уй-жойига эга бўлиш умидидан воз кечмоқдалар. Уй-жойлар ва ер участкаларининг баҳоси тез ошиб бормоқда, шунингдек, қурилиш компанияларининг кредитлари учун ҳисоб ставкаси кўпайиб бормоқда.

Якунловчи босқич

ТЕҲРОН. (ТАСС). Эронда жаҳонда энг йирик бўлган Ободандаги нефтни қайта ишлаш заводини ва Харк оролидаги нефть ортиш причалларини эрон миллий нефть компанияси ихтиёрига расмий суратда топшириш маросими бўлиб ўтди. Булар 1 августгача халқаро нефть консорциумига қарар эди. Бу тадбир Эроннинг миллий нефть бойликларини тўла-тўкис унинг ўзига қайтарилиши учун олиб борилган курашнинг якунловчи босқичи бўлди.

Нефтчиларнинг фидокорона меҳнати

БЕЛГРАД. (ТАСС). Воеводина Автоном ўлкасининг нефтчилари ўтган ярим йилликда нефть қазиб олиш планини бир мунча ошириб бажарганликлари тўғрисида рапорт бердилар. Автоном ўлка ҳозирги вақтда мамлакатда қазиб олинаётган нефтнинг учдан бир қисмини ва газнинг ярмисини бермоқда.

Югославияда нефтчиларни «оқ шлемли кишилар» деб аташади. Улар мамлакатга ўтган йилнинг худди шу даврига нисбатан 30 минг тонна кўп — 400 минг тоннадан ортиқ хом нефть бердилар. Табиий газ қазиб олиш ҳам кўпайди. У 355 миллион куб метрни ташкил этди.

Нефть қазиб олиш саноати — Югославияда нисбатан яқинда ташкил этилган янги тармоқ ҳисобланади. Саноатнинг шу тармоғини ривожлантиришда Воеводина нефтчилари фидокорона меҳнатининг анчагина улуши бор. Югославия Социалистик Федератив Республикасининг асосий қишлоқ хўжалик райони ҳисобланмиш бу ўлкада «оқ шлемли кишилар» унчалик катта бўлмаган Зренянинг шаҳри яқинида биринчи марта табиий газ запаслари аниқланган вақтда бундан атиги 20 йил муқаддам пайдо бўлдилар. Шу вақт ичида ўлкада 32 та нефть райони очилди. Кикинд кони уларнинг энг йириги ҳисобланади.

Нефть конларини қидиришнинг тўхтовсиз кенгайиб бориши нефтни қайта ишлайдиган янги йирик заводлар қуришгагина имкон бериб қолмасдан, Сербия республикасининг саноат марказларини ва бошқа шаҳарларини кенг газлаштириш планини амалга оширишга киришишга ҳам имкон берди. Воеводина ўлкаси ана шу республика составига киради.

Воеводина нефтчилари мамлакат халқ хўжалигини ривожлантириш планига биноан 1975 йилда мамлакатга бир миллион тоннадан ортиқ нефть ва икки миллиард куб метр газ берадилар. Бу бутун Югославияда 1939 йилда қазиб олинган нефть ва газдан қарийб минг баравар кўпдир.

Кескинликни юмшатиш мақсадида

Дунёда иқлим яхши томонга ўзгариб бораяпти. У илиқ бўлиб қолди, халқлар бамайлихотир яшайдиган бўлиб қолаяптилар. Мана шундай яхши ўзгаришлар шароитида БМТга ёрдам кўрсатиш бўйича ассоциация Бутунжаҳон федерацияси ялпи ассамблеянинг XXIV сессиясига тўпланади. У шу йил 13 августда Женевада очилади.

Федерация аъзолари — 72 миллий ассоциация ўтган икки йилдаги фаолияти натижаларини муҳокама қилади ва 1973-75 йиллар учун ҳаракат программасини белгилайди. Мустаҳкам тинчликка эришишдаги Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг вазифалари ва бу вазифаларни амалга оширишда Федерация қўшадиган ҳисса асосий муҳокама қилинадиган масалалар бўлади. Миллий ассоциациялар халқаро шароитдаги фойдали силжишларни мустаҳкамлаш, уларни ўзгармайдиган қилиб қўйиш муҳимлигини яхши тушунадилар.

Женева сессиясининг кун тартибида кескинликни юмшатишда янада илгари қадам қўйиш, Яқин Шарқдаги ва планетамизнинг бошқа «олов»ли нуқталаридаги аҳвол, ирқий жанжалларни тугатиш, социал-иқтисодий ривожланиш ва атроф муҳитни сақлаш ва бошқа муҳим масалалар ўрин олган.

Энг муҳим масалалардан бири Москвада бўладиган тинчликсевар кучларнинг Бутунжаҳон конгрессига тайёргарликдан иборатдир.

БМТга ёрдам кўрсатиш бўйича миллий ассоциациялар бу ишга киришдилар. Уларнинг вакиллари Москвадаги 1-маслаҳат учрашувида қатнашдилар. Бутунжаҳон конгрессини ўтказишнинг тадбирий тартибини ишлаб чиқиш Федерацияга топширилди. Унинг томонидан тайёрланган ҳужжатлар яқинда Москвада бўлиб ўтган II маслаҳат учрашувига асос қилиб олинди.

1956 йилдан бери ишлаётган БМТга ёрдам кўрсатиш бўйича Совет ассоциацияси Федерациянинг энг фаол аъзоларидандир. Унинг ишида СССР Фанлар академияси ва унинг институтлари, Бутуниттифоқ «Билим» жамияти, тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитети, кўпгина муассасалар ва жамоат ташкилотлари иштирок этаяпти.

Яқинда Совет ассоциацияси БМТга ёрдам кўрсатиш Америка ассоциацияси делегациясини қабул қилди. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг халқаро хавфсизликни мустаҳкамлашдаги йўли ҳақида мунозара ўтказилди. Яқин вақтлар ичида Норвегия ва Финляндия делегацияларининг жавоб визит билан келиши кутиляпти. Совет ассоциацияси социалистик мамлакатлардаги ҳамкасблари билан алоқа қилишга катта эътибор бераяпти. Яқинда Болгария, Венгрия, ГДР, Куба, Монголия, Польша, Румыния ва Чехословакия вакиллари иштирокида Москвада бўлиб ўтган кенгаш бунинг далилидир.

Яқинда Москвага Бутунжаҳон Федерациясининг махсус вакили келиб, тинчликсевар кучларнинг Бутунжаҳон конгрессида унинг иштироки масаласини муҳокама қилади. Совет ассоциацияси конгрессга ёрдам бериш бўйича Совет комитетини таъсис этувчилардан бири сифатида бу анжуманга тайёргарлик билан шуғулланяпти.

Яқинда БМТга ёрдам кўрсатиш бўйича Совет ассоциацияси марказий правлениесининг мажлиси бўлиб ўтди. Унда Женева сессиясига тайёргарлик масаласи муҳокама қилинди. Совет ассоциацияси у ерда ҳозирги дунёда Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг роли ва Федерациянинг БМТнинг самарадорлигини оширишдаги вазифалари ҳақида доклад қилади.

— Бизнинг делегациямиз сессияда халқаро муносабатларда совет тинчлик программасини амалга ошириш натижасида юз берган туб ўзгаришларнинг аҳамиятини яна бир бор таъкидлайди, — деди Совет ассоциацияси раисининг ўринбосари профессор Г. Морозов.

БМТга ёрдам кўрсатиш бўйича Совет ассоциациясининг фикрича, ҳозирги ўзгариб бораётган дунё шароитида Бирлашган Миллатлар Ташкилоти олдида олижаноб мақсадларни амалга ошириш — тинчликни, халқлар ўртасида ўзаро тушунишни ва дўстликни мустаҳкамлаш учун қулай шароитлар юзага келади.

Ольга ТРОФИМОВА.
АПН шарҳловчиси.

Буюк ҳиндшунос

Абу Райҳон Беруний таваллудининг 1000 йиллиги олдидан

„ҲИНДИСТОН" АСАРИДАН ЛАВҲАЛАР

ЕР ШАРИ ҚАНДАЙ ШАКЛДА?

Бу сўзлар гарчи биз ўрганган йўсинда аниқлаб текширилган бўлмаса ҳам, «Алмажастий»нинг биринчи мақоласи ва бунга ўхшаш бошқа китобларни ўз ичига олган астрономия фанининг бошланғичлари ҳисобланади. У мана шундайки, тупроқ, сувдан оғирроқ, сув эса ҳаво каби оқувчан, шунинг учун Ернинг шар шаклида бўлишлиги табиий зарур нарса. Ерни шу шаклдан чиқариб юборишлик учун биронта илоҳий ҳодиса бўлиши зарур.

Ернинг Шимол томони фақат қуруқлик бўлиб, жануб томони эса сувдир; бир бутун шарнинг қуруқлик, қолган ярми сувдан иборат бўлиши фарази тўғри эмас.

Бу ҳол фақат (икки орадаги) қуруқлик ковлаб олингандан кейингина мумкин бўлади, холос. Аммо бизнинг текширишимизча, ернинг шимолий икки чорагидан бири қуруқлик, шу сабабдан бу чоракка диаметрал бўлган чоракнинг ҳам қуруқлик бўлишини тахмин қиламиз.

Экватор эса, қуруқлик билан денгиз оралигини ажратиб турган чизиқда-бизга маълум бўлган чоракда эмас,— мағриб судонининг чўллари каби жойларда қуруқлик денгизни қисиб, ичига кириб экватордан ўтиб кетади. Чунки у чўллар Ой тоғларининг нариги томонидаги жойларгача, Нилнинг биз текширолмаган манбаларигача денгизни ёриб кирган. Аниқлай олмаганимизга сабаб шуки, у жойларга қуруқликдан юра оладиган йўл йўқ, денгиз томондан ҳам Софали занжийлари мамлакатининг нариги ёғида бўлиб, бирон кема ўзича адашиб у ёқларга бориб қолган эмас, бирор кимса қайтиб келиб кўрганларидан хабар ҳам берган эмас.

Шунингдек, Ҳинд заминида Синд мамлакатлари юқорисидаги катта бир бўлак ер ҳам экватордан жанубга ўтган деб хаёл қилинади. Булар оралигидаги Араб ва Яман мамлакатлари денгизга кўп ичкари кирмаган, бу (кирган қисми) экватордан нарига ўтган.

Қуруқлик денгизга киргани сингари денгиз ҳам қуруқликка кирган ва бир мунча жойларда уни ёриб қўлтиқ ва кўрфазларга айлантирган. Масалан, денгиз Араб мамлакатининг ғарб томонидан тил шаклида шомнинг ўртасигача ёйилиб, Қулзум деб машҳур бўлган жойда ингичкалашган. Яна шу денгизнинг ундан каттароқ бир қисми араб мамлакатининг шарқ томонидан ёриб кириб, форс денгизи деб танилган.

Шунингдек, Ҳинд ва Хитой мамлакатлари орасида денгиз шимолга томон кўпгина бурилиб кирган, бунинг натижасида денгиз қирғоғи шакли доимо экваторда бўлишдан ёки ўзгармайдиган даражада экватордан узоқда туришдан чиқиб қолган...

Вақтларнинг ҳар жойга ҳар хил бўлишига келганда, бу эса Ернинг шарлиги ва доимо олам ўртасида бўлиши натижаларидандир. Ер шари ҳақида гапирилганда ундаги яшовчилар ҳам қўшиб гапирилади — ўлкаларнинг яшовчилари бўлиши, албатта, зарур — бу эса оғирликларнинг марказ томонга, олам ўртасига тортилиши натижаларидандир.

* * *

Садоқатли кишилар Ер устининг юмалоқ эканини инкор қилмаганлар, чунки уни тошбақа орқасига ўхшаш деб исботлаганлар. Аммо (ҳинд олими) Балабҳадра эса, уларнинг сўзидан юмалоқ деган гап чиқмайди, деган. Чунки, у, уларнинг сўзларини сув ерни ўраб туради, деган маънога йўяди. Нарсанинг сувдан чиқиб турган юзининг шар сиртининг бўлагидек кўриниши ҳам, тўнкарилган ноғора сиртидек текис ва ғўланинг ярим палласидек айланма бўлиши ҳам мумкин. Одам бўйининг кичиклиги сабабли Ернинг шарлиги сезилмайди, деган сўз тўғри эмас. Чунки, одам бўйи баланд тоғники қадар бўлса ҳам бир жойда туриб, ер устига қараса-ю, жойдан-жойга кўчиб, ердаги бор турли ҳолатларни бир-бирига солиштириб қарай олмаса, ундай узун бўй ернинг шарлигини билишга ҳам, унинг чегарасини аниқлашга ҳам фойда келтиролмайди.

Лекин бу сўз ҳалиги садоқатли кишилар фикрига қандай уланади? Агар Балабҳадра ернинг юмалоқ томонига муқобил томонини, яъни тагини орият тариқасида бўлса ҳам, юмалоқ деб исботлаб, кейин ўша гапини гапирса, ҳатто уни ақлга мувофиқ ва кўриб гапирилган гап деб кўрсатса, сўзи бир қадар ўринли бўлар эди.

ҲАРАКАТ НИМА?

Ернинг ҳаракатсизлиги (масалан) астрономия фанининг асосий масалаларидан бири бўлиб, бу ҳақда юз берадиган шубҳаларни ечиш қийин. Улар ҳам ерни ҳаракатсиз деб ишонадилар..: Браҳмагупта бу фикрни ушбу билан рад қилади: «Бу фикрни тўғри дейилганда, уясидан кун ботиш томонга қараб учган қуш ўз уясига қайта олмаслиги керак». Демак, Браҳмагуптанинг айтгани тўғри.

Кейин Браҳмагупта ўша китобнинг бошқа жойида: «Орябҳатага эргашган кишилар, ер ҳаракат қилади, осмон ҳаракат қилмайди, дейдилар, уларга қарши, шундай бўлганда тошлар ва дарахтлар йиқилиб кетар эди, деб жавоб қайтарилган», дейди.

Браҳмагупта бунга рози бўлмай бундай деган:— «Тошлар ва дарахтларнинг йиқилиб кетиши мумкин эмас». Шу гапи билан оғирликлар марказга тортиладилар, демоқчи бўлган. Кейин ернинг айланиш ҳаракати (назарияси) астрономия фанига ҳеч бир зарар келтирмайди, балки ерда юз берадиган ҳодисалар унинг ҳаракати билан бирга бир текисда давом этаверади. Аммо бошқа жиҳатлардан имкониятсизлик келиб чиқади. Шунинг учун Ер ҳаракати проблемаси ҳал қилиниши энг қийин масалалардан ҳисобланади. Қадимги олимлар ва улардан кейин етишган фозиллар, унинг ҳаракат қилиш ва қилмаслиги ҳақида кўп чуқур гапирдилар. Биз «Астрономия калиди» («Мифтоҳ илмил-ҳайати») исмли китобда сўзда эмас, мазмунда улардан кўпроқ гапирдик, деб гумон қиламиз.

Қатралар

Ойнинг тутилтиргувчиси ер соясидир ва қуёшни тутилтиргувчиси ойдир.

* * *

Қуёшнинг тутилиши, ой билан қуёшнинг биздан тўсилишидир.

* * *

Ҳиндларда иссиқнинг қаттиқлигидан бош яланг юриш одат бўлган. Боши очиқ бўлганидан иссиқ таъсир қилмаслиги учун баъзан сочларини олдирмайдилар.

РАСМ-РУСМЛАР ҲАҚИДА

Маданиятга эришган миллатларда ҳам бир-бирларига ёрдамлашиш уларнинг ортиқ-кам бўлишларига ва бирлари иккинчиларига муҳтож бўлишларига қараб бўлади. Худо оламдаги барча нарсаларни ҳар хил табиатда қилиб ва ер юзидаги қитъаларни ҳам бир-биридан фарқли қилиб яратди. Баъзи жой совуқ, баъзи жой иссиқ, бир жойнинг тупроғи, ҳавоси ва суви тоза, иккинчи жой эса сизот, шўрлик ва сассиқ, сувлари бузилган, ҳидланган ва ҳавоси ваболикдир. Шунга ўхшаб баъзи жойлар неъматларининг кўп ва озлигига, ҳар турли офатларни кетма-кет етиб туриши ёки омонликда ва тинч ҳолда ҳаёт кечириш мумкин бўлишлигига қараб, хилма-хилдир. Шаҳарларда турувчиларнинг шаҳар бино қилиш учун ўрин танлашлари ҳам жойларни хилма-хиллиги сабабидан келиб чиқади. Булар ҳаммаси расм-русмларга кўра бўлади.

Аммо шариат буйруқларига келсак, у булардан ҳам қувватлироқ бўлиб, расм ва одатлар табиатидан ғолиброқдир. Ахир кўрмайсанми, мана шундан билса бўладики, расм ва одатнинг боиси қидирилади ва ўрганилади, ўрганиш сўнгида қабул қилинади ёки ташланади. Аммо шариат амрларининг боиси суриштирилмайди, балки кўпчилик уни тақлид йўли билан қабул қиладилар. Бу тўғрида келтирилган далил ва ҳужжатлар бир ёмон ерда туғилиб ва у ерда туриб, бошқа жойни кўрмай ва бошқасига кўчишни оғир кўриб, ночор туғилган жойни суйган кишининг далил ва ҳужжатидан ортиқ эмас. Агар жойларни ортиқ-кам кўриш диний сабаблар билан бўладиган бўлса, бунга амал қилувчиларнинг диллари ўз жойини яхши кўради: бу севиш одати уларга сингиб, абадий бўлади.

Ҳиндларда Банорасе шаҳрига ўхшаш диний жиҳатдан муқаддас ҳисобланадиган жойлар бор. Уларнинг ибодат қилувчилари худди Маккага бориб, қўзғалмасдан ибодат қилган кишилардек, у жойларга қасд билан бориб айрилмасдан туриб ибодат қиладилар. Ўлгандан кейинги оқибатлар яхши бўлишлиги учун у жойларда ўлишни жуда ҳам орзу қиладилар. Агар қон тўкувчилар бўлса, гуноҳи учун ушланади ва гуноҳининг жазосини тортади, лекин улар Банорасе шаҳрига кирса, гуноҳи кечирилади, дейдилар.

ҚИЗИҚ ЖОНИВОР

Жониворларнинг баъзиси ўзининг, асли жойидан тўла бўлиб чиқмайди. Масалан, Ҳиндистонда бўладиган бир жонивор ҳақида шундай ҳикоя қилинади, у онасининг қорнидан чиқиб, ўтлаб, жойига яна қайтар экан, кейин бақувват бўлиб, агар онаси унинг орқасидан чопса, чопишда онасидан ўтиб кетишга ишонадиган бўлгунча чиқмас экан. Бутунлай чиққач, у ўша ондаёқ сакраб қочиб кетар экан. Айтишларича, бунга онаси тилининг жуда дағаллиги сабаб бўлиб, шундан қочар экан. Агар онаси уни учратса, эти суягидан ажралгунча ялар экан[1].

1). Баъзилар Беруний бу ерда кенгуру ҳақида гапираётган бўлса керак деб тахмин қилишади. Чунки бу ҳайвон бошқаларга нисбатан етилмай туғилади. Шунинг учун она қорнида осилиб турадиган халтачага киради, бир неча ой у шу халтада қолади, у ердаги эмчакни эмиб, баъзан ерга тушади, хавф сезса, яна жойига тушиб олади.

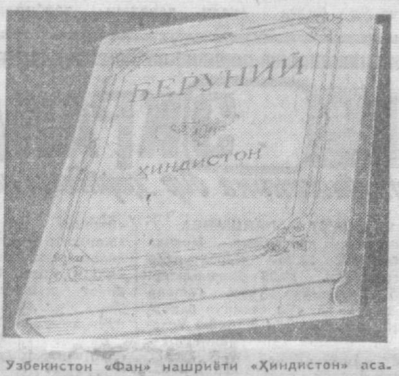

Узбекистон «Фан» нашриёти «Ҳиндистон» асарини ўзбек тилида сифатли нашрдан чиқарган.

ТАБИАТ

Экин ва насл қолдириш билан дунё тўлиб бораверади. Гарчи дунё чекланган бўлса ҳам кунлар ўтиши билан бу икки ўсиш натижасида кўпайиш чекланмайди. Агарда ўсимликлардан ёки жониворлардан бирор хилининг ўсишига шароит бўлмай, ўсишдан тўхтаса ҳам, бошқаларида бу аҳвол бўлавермайди, уларнинг ҳар бири вужудга келишида бирданига пайдо бўлиб, йўқолишида эса бирданига йўқолиб кетмайди. Балки уни ўзи йўқолса ҳам, у ўз ўхшашини қолдириб кетади. Ҳатто у (битта эмас, балки бир нечасини қолдириб кетади. Агар ер юзини бир хил дарахт ёки бир хил ҳайвон бутунлай қоплаб олса, (бу ҳолда) ҳайвоннинг кўпайишига ҳам, дарахтнинг ўсишига ҳам ўрин қолмайди. Шу сабабли деҳқонлар экинларини ўтоқ қилиб, кераклигини қолдириб, кераксизини олиб ташлайди. Боғбонлар ҳам дарахтларнинг мева берадиган шохларини қолдириб, яроқсизларини кесиб ташлайди. Асал арилар ҳам ўз жинсидан бўла туриб, ишламай кувадаги асални бекорга еб ётадиганларни ўлдириб ташлайди.

Табиат ҳам мана шундай иш қилади. Лекин табиат яхшини ёмондан айирмасдан, ҳаммасига бир хилда таъсир қилиши орқасида дарахт баргларини тўкиб, мевасини бузиб, мева қилишдан қуритади. Дунё ҳам шунга ўхшашдир.

Табақалар хусусида

Қилган ишлари ибрат олинарли бўлган қадимги подшоҳлар одамларни табақа ва мартабаларига ажратишга кўпроқ эътибор бериб, уларни бир-бирларига қўшилиш ва ишларига қотишишдан сақлар, табақалари сабабли подшоҳларга аралашишни ман қилар ва ҳар бир табақанинг ўзига тегишли иш ёки санъат ва ҳунар билан ҳамиша машғул бўлишга буюрар, ҳеч бир кишининг ўз мартаба ва даражасидан ўтишга рухсат бермас ва ўз табақаси билан кифояланмаган кишига азоб ва уқубат берар эдилар.

Бу ҳол қадимги Эрон подшоҳларининг тутган йўлларидан равшан кўриниб туради, уларнинг бу хусусда кучли таъсирлари бўлиб, хизмат билан яқинлик ва пора бериб ялиниш уларни бу мақсаддан қайтаролмаган. Ҳатто Бобак ўғли Ардашер Эрон подшоҳлигини янгидан оёққа турғазганида, одамларни ҳам янгидан табақаларга ажратиб, аскар бошлиқлари ва подшоҳларнинг болаларини биринчи табақага; обидалар, олов ибодатхоналарида хизмат қилувчилар ва дин арбобларини эса иккинчи табақага; мунажжимлар ва турли илм эгаларини учинчи табақага; деҳқон ва ҳунармандларни тўртинчи табақага қўйган. Ҳар бир табақа турли мартабаларга бўлиниб, уларнинг алоҳида жинслари бўлиб, шу жинслар (ўз навбатида) навларга ажралиб турар эди. Шу хилда навга ажралишнинг бошланиши эсда сақланса, гўё у нав насабдек бўлар эди. Агар навда ажралишнинг сабаб ва қоидалари унутилган бўлса, у нав бутун миллатга тегишли ва алоқали бўлиб қолар эди. Унутиш, албатта, узун муддатлар, узоқ замонлар ва кўп асрлар ўтиши натижасида вужудга келади.

Ҳинд оби-ҳавоси

Ҳинд мамлакатида ёзда иссиқ ёмғир ёғади. Буни варшакола деб аташади. Мамлакатнинг шимол томонга кўпроқ кириб борган ва тоғ билан ўралмаган қисмида шундай ёмғир мўл бўлиб, тез-тез ва узоқ вақт давом этади.

Мўлтонликлардан эшитишимча, уларда варшакола бўлмас экан, аммо шимолга қараб ўтилганда тоғларга яқин жойларда бўлар экан, ҳатто Бҳотал ва Индраведида ошара ойидан бошлаб, тўрт ой давомида худди мешдан қуйгандек варшакола иссиқ ёмғир ёғар экан. Ундан кейинги вилоятлардан — Кашмир тоғларидан Жўдаре тоғигача бўлган теваракда, яъни Дунпур билан Баршовар орасида икки ярим ойгача бундай ёмғир ёғади. Бу хил ёмғир Шрованадан бошланади. Жўдаре тоғининг нариги томонида бундай ёмғир бўлмайди. Бунга сабаб шуки, бу иссиқ ёмғирнинг булутлари оғир ва ер юзидан унчалик кўтарилмайдиган бўлади, булар ҳалиги тоғларга келганда уларга урилиб ва қисилиб ёмғир бўлиб ёғади. Булутлар у тоғлардан нарига ўтолмайди. Шунинг учун Кашмирда бундай ёмғир бўлмайди.

Кашмирда эса Магҳа ойидан бошлаб, икки ярим ой кетма-кет қор ёғади, чайтранинг ярмидан ўтганда бир мунча кун устма-уст ёмғир ёғиб, қорларни эритади ва ерни тозалайди. Кашмирда бу қонуният камдан-кам ўзгаради. Аммо об-ҳаво ўзгаришининг тартибдан чиқиши ҳар бир ерда бўлиб туради.

Аммо Ҳиндистоннинг жануб томони эса денгиздир. Денгиз қирғоғи Макронинг Тез номли катта қишлоғидан бошлаб, Ад-Дайбал вилоятига қараб жануб ва шарқ оралигига қирқ тош кириб боради. Бу иккаласининг орасида Турон кўрфази бор. Кўрфаз (ғубб) деб денгизнинг қуруқлик ичига бурчакка ўхшаб кирган қисмига айтилади. Бундай жой, айниқса денгиз сувининг кўтарилиши ва қайтиш пайтида кемалар учун хавфли бўлади. Қўлтиқча ҳам кўрфазга ўхшайди, лекин бунда денгиз қуруқликка кирмайди, балки оқаётган дарё денгизга аста-секин қуйилиб қўшилиб кетади. Бундай жойлар кемалар учун ҳавфли, нарсаларни шўр сув кўтаргандек кўтара олмайди.

Айтиб ўтилган кўрфаздан кейин, кичик мунҳа, сўнгра катта мунҳа келади, ундан кейин ал-Бавориж, яъни «Қароқчилар макони» келади. Бу «қароқчилар макони» Качч ва Соманотҳа бўлиб, улар «ўғри кемачилар» исми билан аталадилар. Чунки улар Бера деган кемаларда сузиб, ўғрилик қиладилар.

АЖОЙИБ ДИЁР ҚОМУСИ

Ҳиндистон инсониятнинг маданий ўчоқларидан бири. Шунинг учун ҳам, кўп буюк мутаффакирлар бу ўлкани ўрганишга чоғланганлар. Чунки Ҳиндистонни ўрганиш фақат бу диёр учунгина эмас, балки инсоният тарихи, ер фарзандининг энг кўҳна тарихини ўрганишдек катта масала учун ҳам муҳимдир.

Шу нуқтаи назардан қараганимизда, шу кўҳна еримиз фарзанди сифатида, унда етишиб тиниб-тинчимаган, тарихи билан қизиққан етук инсон сифатида Берунийнинг бу ўлка билан қизиқиши ажаб эмас эди.

Ҳиндистон жуда қадимдан бери улуғ сиймолар диққатини ўзига тортиб келарди. Шуни ҳам айтиш керакки, туғилганига минг йил тўлишини нишонлаётган Абу Райҳон Берунийдан олдинроқ ўтган Хоразмнинг яна бошқа бир фарзанди, буюк математик — Муҳаммад Мусо ал-Хоразмий ҳам Ҳиндистонни анча ўрганган, математикадаги «синдиҳинд» ҳисоблари билан шуғулланиб, у ҳақда китоб ёзган ва ҳиндларнинг ўнлик рақамларини яқин Урта Шарққа, у орқали кейинроқ бутун дунёга ёйилишига сабабчи бўлган эди.

Буюк ҳиндшунос Беруний Ҳиндистон билан тубдан шуғулланди, атоқли мутафаккир ва йирик давлат арбоби Жавоҳарлал Нерунинг «Ҳиндистоннинг кашф этилиши» асарида келтирган сўзи билан айтганда, «Беруний юнон фалсафасини ўрганиб, ҳинд фалсафасини мутола қилмоқ учун санскрит тилини ўргана бошлади. Беруний ҳинд ва юнон фалсафасини бир-бирига солиштириб, буларда мавжуд бўлган умумийликни кўриб, ҳайратда қолди. Берунийнинг китоби фактик материалларни қамраб олиш билан бирга, у уруш, талон-тарож, оммавий қирғинлар бўлишига қарамай, фан аҳллари ўз ишларини давом эттирганликларини кўрсатиб беради. Икки орани нафрат ва худбинлик кайфиятлари бузиб турган пайтларда ҳам Беруний бегона одам бўла туриб, бу ўлка кишилари аҳволини тушунтиришга ҳаракат қилади». Неру Берунийни шундай ҳурмат эҳтиром билан эслайди.

Беруний Ҳиндистонни ўрганиш учун ўша даврда бу диёр ҳақида форс ва араб тилларида бор бўлган барча китобларни мутолаа қилади. Лекин бу таржима асарлар Берунийни қониқтирмайди. У, бу ўлкани, унинг фани, маданиятини чуқурроқ билиш учун қадимий ҳинд тили — санскритни ўрганади, натижада, ҳинд муаллифларининг асарларини ўша тилда ўқишга муяссар бўлади. Фикр доираси кенг, заковати зўр Берунийга имконият эшиклари очилиб кетади. У дарҳол Ҳиндистонни оламга яна ҳам кенгроқ очиш ниятида, унда мавжуд бўлган илм-маърифатдан ўзгаларни ҳам баҳраманд қилиш ниятида бу тилдаги баъзи асарларни араб тилига таржима қилади. Жумладан, «Патанжали» Бароҳамернинг «Маволид ас-сағир» китобини, «Санкхья», «Ҳиндистонга Восудеванинг келиши ҳақида тушунча» каби асарларни арабчага таржима этди, «Панчатантра»ни таржима қилмоқчи бўлганини ёзади. Шу билан бирга, у ҳинд олимларининг бир мунча асарларини таржима қилганини ёзади. Ҳиндларнинг китоблари назм билан тузилган, дейди Беруний, бу эса, ёдлашни осонлаштириш учундир. Чунки, кишининг кўнгли келишган ва тартибли ҳар бир нарсага қизиқади, тартибсиз нарсадан нафратланади. Шунинг учун ҳиндлар манзум (шеърий) асарларни берилиб ва қизиқиб ўқийдилар. Ҳиндларнинг китоблари кўпроқ шлокалардан иборат (шлока-санскрит адабиётидаги шеърий вазн). «Мен, —дейди Беруний,— «Иқлидус» ва «Алмажастий» китобини ҳиндларга таржима қилиб кўрсатишда ва астролаб санъатини ёзиб беришда шу шлоклар сабабли қийналмоқдаман. Чунки илм тарқатишга ва уларда йўқ илмнинг уларда ҳам бўлишига қизиқаман».

Берунийнинг Ҳиндистонга бағишланган энг йирик асари «Ҳиндистоннинг ақлга сиғадиган ва сиғмайдиган таълимотларини аниқлаш китоби» бўлиб, бу ном жуда узун бўлганлиги учун «Ҳиндистон ҳақида тадқиқлар» ёки «Ҳиндистон» деб юритилади. Беруний бошқа асарлари қатори уни ҳам ўша даврда ислом оламида илмий тил бўлган араб тилида ёзди. Китоб 80 бобдан иборат бўлиб, унда ҳинд фани, фалсафаси, тарихи, географияси, этнографияси, урф-одати, турли-туман эътиқоди, тили, адабиёти каби соҳалардан баҳс қилади. Бу асар арабча матнини биринчи бор немис олими Эдвард Захау 1887 йили Лондонда нашр этди. Келаси йили инглизча таржимасини бостирди. 1958 йили Ҳиндистоннинг Ҳайдаробод шаҳрида арабча нусха қайта босилди. 1963 йилга келиб, Тошкентда Ўзбекистон Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институти бу асарни аввал рус тилига, сўнг эса ўзбек тилига таржима эттириб бостирди.

1951 йилда Беруний ижодига бағишланган Калькуттада чиққан салмоқли тўплам ҳам берунийшунослика яхши ҳисса бўлиб қўшилди. Йирик ҳинд олими, Калькутта университетининг профессори Суннита Кумар Чаттержи Берунийнинг санскрит тилини ўрганиши ҳақида юксак баҳо берди. Чаттержи фикрича, Беруний ҳинд авторларининг тилига хос бўлган оригиналликни шундай яхши билардики, ҳатто, бундай кишиларнинг ўша тил эгаси бўлмиш ҳинд халқи ичидан чиқиши ҳам камдан-кам учрайдиган воқеа эди. Эрамизнинг 1040 йилларида бизга маълум бўлишича, маданият оламида ҳинд, мусулмон ва эллин маданий меросини бир хилда чуқур, ҳар томонлама билган фақатгина бир киши бўлган, у ҳам бўлса Беруний эди. Беруний биринчи ҳиндшунос олам бўлиш билан бирга,— дейди Четтержи фикрида давом этиб,— барча давр ҳиндшуносларининг ҳам энг йиригидир. Бир томондан, ўзининг ҳар томонлама ва аниқ маълумотлари туфайли, иккинчи томондан эса, жуда ҳам сабр-тоқатли ва объективлиги туфайли Беруний инсониятнинг энг буюк мутафаккирларидан бири ҳисобланиши керак.

Беруний ҳиндшунослар назарида шундай. Зотан бу фикр-мулоҳаза унинг биргина «Ҳиндистон» асари устида айтилаётганини назарга олсак, унга бўлган ҳурматимиз яна ҳам ошади.

Беруний 150 дан ортиқ асар ёзди. Буларнинг баъзиси кичик рисола ҳолида бўлса, кўпи йирик капитал асарлардир, баъзиси эса бир-икки жилддан иборатдир. У йирик астроном эди. Бу соҳага 70 асар бағишлади, математика фанига атаб 20 асар ёзди, геодезияга эса 15 та асар бағишлади. У минералогия, доришунослик, картография, физика, фалсафа, тарих ва этнография каби соҳаларга атаб асарлар ёзди. Биргина адабиётга 20 га яқин асарлар бағишлади. Лекин таассуфки, бу асарларнинг фақат 30 тачаси борлиги ҳозирча маълум. Мана шу мавжуд асарларнинг ўзи ҳам унинг фикр доираси, илмий даражаси қандайлигини тасаввур қилиш учун имкон беради.

Агар бу асарларнинг ҳар бири ҳам юксак даражада олий мақомда битилганлигини ҳисобга олсак, олимнинг кечаю-кундуз тиним билмай, илм-маърифат билан банд бўлганлигини назарга олиб гапирсак, чиндан ҳам, Беруний кўз ўнгимизга буюк инсон, буюк олим, буюк мутафаккир сифатида гавдаланади. Ҳинд олими Ҳамид Ризо айтгандай, «Ўрта аср ва янги замон авторларидан ҳеч бири ҳам ҳинд маданиятининг чигал масалаларини чуқур илмий руҳда тушунишда ўлмас Абу Райҳон Муҳаммад Беруний эришган ютуқларга эриша олмади. Берунийнинг «Ҳиндистон»и классик намуна бўлиб қолиш билан бирга, ўз авторининг қадимги ҳинд маданияти ва фанига қилган тортиғидан иборатдир».

Бу иборалар биргина бу олимнинггина эмас, балки Берунийдан озми-кўпми баҳра олган ё унинг илмий мероси билан ошно бўлган кишилар фикрини ифодалайди.

Буюк ватандошимиз ҳиндшуносликни бундан минг йил олдин бошлаб берган. Унинг ҳинд фани ва маданиятига бу қадар эҳтиром билан қараши, уни ўрганиши, меҳнаткаш, тиниб-тинчимас серғайрат ҳинд халқига бўлган юксак эҳтиромидан иборат эди. Беруний асарларидаги ҳар бир варақ, ҳар бир сатр шунга гувоҳлик беради.

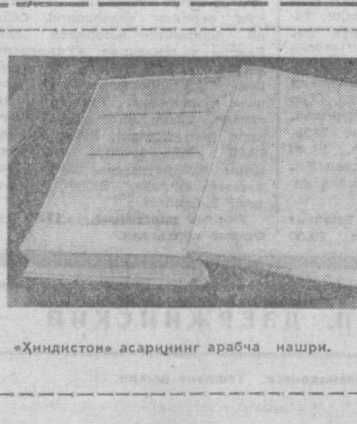

«Ҳиндистон» асарининг арабча нашри.

«Ҳиндистон» асарининг инглиз тилида Лондонда нашр этилган нусхасининг муқоваси.

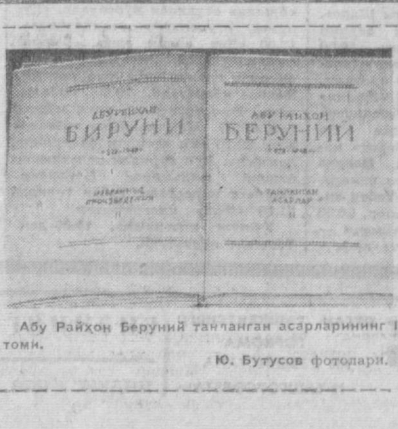

Абу Райҳон Беруний танланган асарларининг II томи.

Ю. Бутусов фотолари.

Саҳифани Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институтининг катта илмий ходими, филология фанлари кандидати Абдусодиқ ИРИСОВ тайёрлаган.

▲ ФУТБОЛ

19-ТУРДАН СЎНГ

Ўтган куни футбол бўйича XXXV СССР чемпионатининг 19-турига якун ясалди. Шу турда «Пахтакор»нинг 11 метрли жарима тўплари бўйича Москванинг «Динамо» командасига ютқазгани ҳақида илгари хабар қилган эдик. Яна бир учрашувда ғолибни аниқлаш учун пенальтилар тепишга тўғри келди. Днепропетровск шаҳрида бўлиб ўтган «Днепр» — «Динамо» (Тбилиси) учрашувининг асосий вақтида ҳисоб очилмаган эди. 11 метрли тўпларни тепишда майдон эгалари 4:2 ҳисобида ғалаба қозонишди.

Минсклик клубдошларини қабул қилган Киев динамочилари меҳмонлар дарвозасига жавобсиз тўрт тўп киритишга муваффақ бўлдилар. Бу йирик мағлубиятдан сўнг минскликлар бир поғона пастга тушишди, «Пахтакор» эса тўплар нисбати яхшироқ бўлгани учун уларнинг ўрнига кўтарилди. «Заря» ўз майдонида Москванинг «Спартак» командасини 2:0 ҳисобида, ЦСКА Ростов армиячиларини 3:1 ҳисобида мағлубиятга учратди. 19-турдан сўнг командаларнинг турнир жадвалидаги ўрни билан танишинг:

	Ғ	Ғ-11	М-11	М	Т-Н	О
«Арарат»	11	2	2	4	33—16	24
«Динамо» К.	9	3	3	4	28—15	21
ЦСКА	8	5	0	6	24—23	21
«Динамо» М.	8	4	2	5	28—19	20
«Днепр»	7	5	1	6	24—23	19
«Шахтёр»	8	3	1	7	18—20	19
«Заря»	9	0	4	6	24—15	18
«Динамо» Тб.	7	4	2	6	21—18	18
«Спартак»	8	1	4	6	24—22	17
«Қайрат»	6	5	0	8	17—25	17
«Торпедо»	8	0	4	7	21—21	16
«Зенит»	5	3	6	5	21—20	13
«Карпати»	4	3	2	10	20—35	11
«Пахтакор»	4	1	4	10	21—29	9
«Динамо» Мн.	4	1	6	8	12—21	9
СКА	2	4	3	10	10—24	8

ИЗОҲ: Ғ—ғалаба, Ғ-11— пенальтилар бўйича ғалаба, М-11 — пенальтилар бўйича мағлубият, М—асосий вақтдаги мағлубият, Т-Н—асосий вақтдаги тўплар нисбати, О—очколар.

„СПАРТАК“ ЖАМИЯТИНИНГ СОВРИНДОРЛАРИ

Ўсмирлар ўртасида «Спартак» кўнгилли спорт жамияти марказий Советининг биринчилигида иштирок этган Тошкент теннисчилари командаси Украинанинг Мукачево шаҳридан қайтиб келишди.

Кўпкунли кураш натижасида Ўзбекистон спортчилари команда ҳисобида фахрли иккинчи ўринни эгаллашди. Москвалик ёш теннис усталари коллективини мағлубиятга учратган республикамиз вакиллари олдинга Украина командасинигина ўтказиб юборишди.

Командамиз вакили Рустам Османов шахсий мусобақаларда катта муваффақиятга эришди. У якка, жуфт ва аралаш жуфтлар мусобақаларида иштирок этиб, уларнинг ҳар бирида ҳам совринли ўринларни эгаллади.

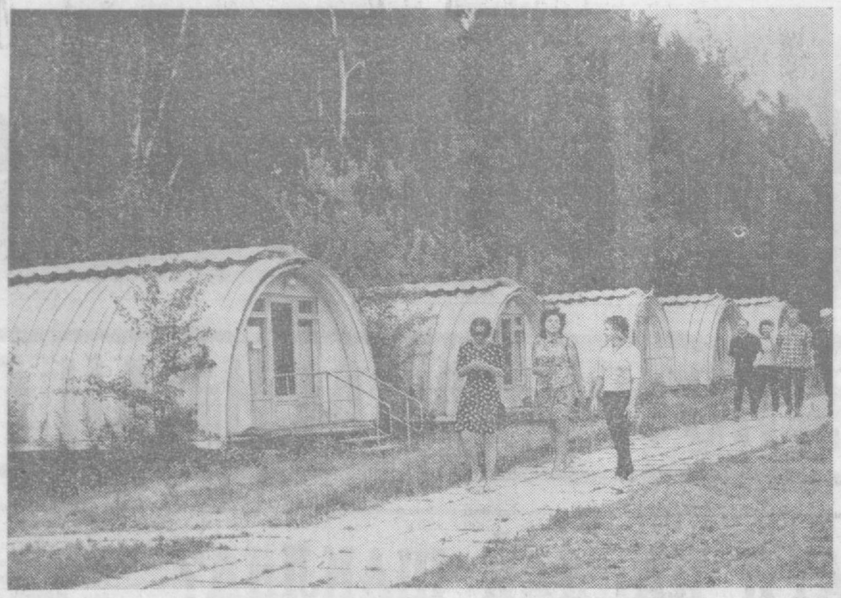

„ЧАЙКА“ — ДАМ ОЛИШ БАЗАСИ

МОСКВА ОБЛАСТИ. В. В. Куйбишев номли Коломка тепловозсозлик заводининг «Чайка» туристик базаси ташкил этилганига 15 йил тўлди.

База Ока дарёсининг хушманзара соҳилига жойлашган. Ҳар ёзда бу ерда заводнинг 1500 га яқин ишчи ва хизматчилари дам олади. Бундан ташқари шанба ва якшанба кунлари ҳам корхона ишчилари бу ерга дам олгани келишади. Туристик походлар, спорт мусобақалари, турли ўйинлар мунтазам ўтказилиб турилади. Дам олувчилар ихтиёрига қайиқлар ҳам бериб қўйилган.

СУРАТДА: туристик база территориясида.
В. Янков фотоси.
(ТАСС фотохроникаси).

● Ажаб дунё экан

ОИЛА БОШЛИҚЛАРИНИНГ МУШТИДАН ҚОЧИБ

Лондон матбуоти ҳаракатсиз мулк савдоси билан шуғулланувчи «Бовис» фирмасининг «Аёлларга ёрдам» ташкилотига тўрт қаватли бир уйни тортиқ қилгани ҳақида хабар берди. Мазкур ташкилот бундан икки йил муқаддам ташкил этилган бўлиб, унинг вазифаси... эри калтаклаётган хотинларга ёрдам беришдан иборат.

Икки йил ичида ташкилотнинг аввалги биносида — Ғарбий Лондондаги уйда оила бошлиқларининг муштидан қочиб, 2000 дан зиёд аёллар ва болалар бошпана топишган. Матбуотнинг фикрига қараганда бу —атиги «денгиздан томчигина» холос. Айрим оила бошлиқларининг ўз уйларида қулларига эрк беришларини шу нарсадан ҳам билса бўлади: яқинда бу масала парламентда ҳам кўриб чиқилди. Мавжуд қонунларни хотин-қизлар фойдасига ўзгартириш ҳақидаги талаблар тобора кучайиб бормоқда.

Оловкорлар учун шифохона

Ўзбекистон табиий газ қазиб олувчиларининг пойтахти —Газлида 50 кишига мўлжалланган сув-балчиқ шифохонаси ишга тушди. Маълум бўлишича, Қизилқум ер ости Цхалтубо типидаги шифобахш сув запасларига ҳам бой экан. Сув унчалик чуқурда эмас. Шифохонага сув берадиган қудуқ шаҳарнинг ўзида қазилди. Геологларнинг аниқлашича, минерал сув запаси жуда бой. Бу сув бир неча ўн йилга етади. Шифохонага Мирзачўлдаги Туз-кон кўлидан шифобахш балчиқ ҳам олиб келинди. Балчиқ учун махсус ер ости омбори қурилди.

Шифохона ягона касалхона комплексига киради. Бу комплекс даволаш тадбирлари диапазонини бирмунча кенгайтириш имконини берди. Қарши даштида жойлашган Қоровулбозор посёлкасида ҳам оловкорларга хизмат қиладиган худди шундай комплекс барпо этилмоқда.

(ЎзТАГ).

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 10|VIII да Ажал минораси.

Кино

10 АВГУСТДА
ҚИШКИ БИНОДА

Тақиқланган ўйинлар — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда, кечқурун).

Эрамиздан миллион йил илгари — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда, кечқурун).

Катта соврин (17.00), Филлар — менинг дўстларим (20.00), — НАВОИЙ номли.

Уз хоҳиши билан —«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «СПУТНИК» (кечқурун), «ДРУЖБА» (17.00, 18.00, 19.00, 21.00).

Уч мушкетер (17.00, 20.30) — «КЎКЧА».

ЁЗГИ БИНОДА

Кашмирдаги севги — КИРОВ номли.

Қора лола — ТЕЛЬМАН номли.

Уз хоҳиши билан — «ФЕСТИВАЛЬ».

Катта сайр — «ХИВА».

11 АВГУСТДА
ҚИШКИ БИНОДА

Эрамиздан миллион йил илгари — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун).

Катта соврин (10.40, 17.00), Филлар — менинг дўстларим (13.40, 20.00), — НАВОИЙ номли.

Парад алле! — ҲАМЗА номли (тоқ соатларда, кундуз ва кечқурун), «ЎЗБЕКИСТОН» (10.00, 11.30, 13.00).

Тош юракли кишининг ўғиллари «ЎЗБЕКИСТОН» (15.00, 18.00, 21.00).

Уз хоҳиши билан —«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун). «ДРУЖБА» (17.00, 18.00, 19.00, 21.00).

Дунё (11.00, 14.00), Уч мушкетёр (17.00, 20.30). — «КЎКЧА».

Иродали қиз —«МОСКВА» (10.00, 11.30).

ЁЗГИ БИНОДА

Ҳур қизлар... — КИРОВ номли

Филлар — менинг дўстларим (2 серия) — ТЕЛЬМАН номли.

Уз хоҳиши билан — «ФЕСТИВАЛЬ».

Катта сайр — «ХИВА».

Катта севги серенадаси — «РАКЕТА».

А. С. ПУШКИН НОМЛИ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА
12 АВГУСТГАЧА
РЕСПУБЛИКА КУРИГИГА ҚАТНАШУВЧИ
БУХОРО ШАҲАР
ИЖРОЧИЛАРИНИНГ
КАТТА ДОР ЎЙИНЛАРИ
Кеч соат 8 яримда бошланади.

ЛЕНИН КОМСОМОЛИ НОМЛИ МАРКАЗИЙ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА
(Кураш майдонида)
10 АВГУСТДАН 10 СЕНТЯБРГАЧА
жума, шанба, якшанба кунлари кеч соат 7 да
АҲМАД ПОЛВОН
МУКОФОТИ УЧУН
ОММАВИЙ КУРАШ ЎТКАЗИЛАДИ

Курашда қатнашишни хоҳловчи паҳлавонлар ҳар куни боғ маъмуриятига мурожаат қилишлари мумкин.
Ғолиблар боғ маъмурияти таъсис этган мукофот билан тақдирланадилар.
Кураш Фарғона, Бухоро усулида олиб борилади.
Узбек миллий курашини юқори савияга кўтарайлик.
Келинг, бир кучингизни синаб кўринг паҳлавонлар!

ЛЕНИН КОМСОМОЛИ НОМЛИ МАРКАЗИЙ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА
(яшил театрида)
11. 12 АВГУСТ КЕЧ СОАТ 8 ЯРИМДА
„КЕЛИНГ, БИР КУЛИШАЙЛИК“
КАТТА КУЛГИ КЕЧАСИ ЎТКАЗИЛАДИ

КУЛГИ БИЛАН ҚАЛБЛАРДА ОРОМ,
КУЛГИ БИЛАН ЯШАРУР ОДАМ.

Беғубор қаҳ-қаҳа кишига шодлик бахш этади.
Сизни кутамиз, муҳтарам кулги шайдолари!

КУЛГИ КЕЧАМИЗДА ТОШКЕНТЛИК, ФАРҒОНАЛИК, ҚЎҚОНЛИК АСКИЯЧИЛАР ИШТИРОК ЭТАДИ.

Билетлар сотилмоқда.

Телевизор

10 АВГУСТ ЖУМА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 18.30 Кўрсатувлар программаси. **Узбек тилида:** 18.35 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Интернационал дўстлик клуби». 19.05 «Нўхотполвон». Мультфильм. 19.15 Болалар учун. «Соғлом танда — соғ ақл». Суҳбат. 19.25 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). 19.40 «Социалистик мусобақа кенг қулоч ёйсин!». Самарқанддан олиб кўрсатилади. **Москва кўрсатади.** 20.10 Социализм дунёси. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 20.30 Ўн минут музика. 20.40 «Ахборот» информацион программаси. 21.00 «Дўстларимиз маслаҳати». 21.15 Ўзбек куйларидан концерт. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади.** 22.30 «Ўзбекистон» телевизион журнали. №14. 22.40 «Софья Грушко». Бадиий фильм (ўзбек тилида).

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.30 «Ихтиролар оламида». 19.00 Ҳужжатли фильмлар экрани. 19.30 «Голубой огонёк» саҳифаларида. **Тошкент кўрсатади.** 20.10 «Китоб—билим манбаи» (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 20.30 И. С. Тургенев. «Қишлоқ қизи». Телевизион спектакль. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 «Ёш ижрочилар». Анвар Назархонов куйлайди (рус тилида). **Москва кўрсатади.** 22.30 Ўтмиш кинолентalari. 23.40 Рангли телевидение. «Музикали учрашувлар».

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

11 АВГУСТ ШАНБА

БУТУНИТТИФОҚ ФИЗКУЛЬТУРАЧИЛАР КУНИ

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 9.25 Кўрсатувлар программаси. 10.00 Янгиликлар. 10.10 Болалар учун мультфильм. 10.20 Телевизион миниатюралар театри (ўзбек тилида.) **Москва кўрсатади.** 11.00 Кўрсатувлар программаси. 11.05 Янгиликлар. 11.10 Болалар учун кўрсатув. 11.40 Ёш ижрочилар концерти. 12.30 Фан ва маданиятимизнинг муҳим масалалари. 13.00 Эфирда — «Молодость». 14.00 «Здоровье». Илмий-оммабоп программа. 14.30 Концерт. 14.45 Рангли телевидение. Бугун — Бутуниттифоқ физкультурачилар куни. 15.15 Бадиий ҳаваскорлик коллективларининг концерти. 16.00 Кинокўрсатув. **Тошкент кўрсатади.** 17.00 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 17.05 Болалар учун кинопрограмма. 17.45 «Ахборот» информацион программаси. 18.00 Рангли телевидение. «Чарм тўп» клуби совринн учун футбол бўйича тўққизинчи Бутуниттифоқ мусобақасининг тантанали очилиши. Марказий «Пахтакор» стадионидан олиб кўрсатилади. **Узбек тилида:** 19.30 Рангли телевидение. «Оламга саёҳат». Кинокўрсатув. 20.30 «Ахборот» информацион программаси. 20.50 «Мусиқа жавони». **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади.** 22.30 Нукус телевидениесининг программаси.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 10.55 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 11.00 «Эрта тур». Болалар учун кинофильм. 11.30 «Цирк майдонида». Цирк программаси. 12.00 «Иванна ҳужумда». Бадиий фильм (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 17.00 «Цирк чироқлари ёнганда». 17.45 Рангли телевидение. Мультипликацион фильмлар программаси. 18.15 РСФСР маиший-хизмат министри А. Н. Гандурин телетомошабинлар саволларига жавоб беради. 18.45 Лебедев-Кумач шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар. 19.05 «Ўн еттинчи баҳорнинг лаҳзаси». Телевизион бадиий фильмнинг 1-серияси. 20.30 Ўқувчилар учун. «Чарм тўп» клуби соврини учун футбол бўйича мактаб ўқувчиларининг мусобақаси ҳақида репортаж. Николаев шаҳридан олиб кўрсатилади. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 Бугун— Бутуниттифоқ физкультурачилар куни. **Москва кўрсатади.** 22.30 Рангли телевидение. «Қўшиқ байрами». Ригадан олиб кўрсатилади. 01.00 Кўрсатувлар программаси. 01.05 Москва кўрсатувларининг охири.

Учинчи программа. 18.00 дан Душанба кўрсатади.

„ЗАНГОРИ ЭКРАНДА“

Тошкент телевидение студиясининг бир ҳафталик программаси

13 АВГУСТ — ДУШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 17.05 Кўрсатувлар программаси. 17.10 Янгиликлар. 17.20 «Стоянчо ва Шаро». Болалар учун кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 1-2-сериялари. 18.00 Ўқувчилар учун. «Костёр». **Тошкент кўрсатади.** 18.30 Кўрсатувлар программаси. 18.35 Ўқувчилар учун. «Биз мактабга борамиз» (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 19.05 Совет Армияси жангчилари учун. Телевизион театр. О. Руднев. «Тавсиянома». 19.45 «Ахборот» информацион программаси. **Ўзбек тилида:** 20.00 «Беш йилликнинг ҳал қилувчи учинчи йили». «Тўямўйин — дўстлик қурилиши». 20.25 «Ахборот» информацион программаси. 20.45 Телевизион театр. Баҳром Раҳмонов. «Юрак сирлари». Телевизион комедия премьераси. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади.** 22.30 «Далалардан дараклар» (рус тилида). 22.50 «Юрак сирлари» комедиясининг давоми (ўзбек тилида).

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 10.55 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 11.00 Болалар учун мультфильм. 11.15 «Қўшни чакалакзор». Телевизион фильм. 11.30 «Яшил занжирлар». Бадиий фильм (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 13.00 Кўрсатувлар программаси. 13.05 Янгиликлар. 13.15 Мультипликацион фильмлар программаси. 13.40 Рангли телевидение. Концерт студияси таклиф этади. 14.25 «Касб ҳақида ҳикоялар». 14.55 «Қуёш барчага баробар». Бадиий фильм. 16.25 «Социализм ва тинчлик ажралмасдир». 16.55 «Фан—қишлоқ хўжалигига». 18.30 «Курск жангининг 30 йиллиги олдидан». «Оловли ёз». Телевизион ҳужжатли фильм. 19.35 Калининград области Ватанга рапорт беради. 20.20 «Ўн еттинчи баҳорнинг лаҳзаси». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 3-серияси. 21.30 Жаҳон халқлари ижоди. **Тошкент кўрсатади. Рус тилида:** 22.00 Металлом—давлатга! 22.20 Реклама.

Учинчи программа. 18.00 дан Душанба кўрсатади.

14 АВГУСТ — СЕШАНБА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 10.25 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 10.30 Болалар учун мультфильм. 10.40 Ўқувчилар учун концерт. 11.10 «Константин Заслонов». Бадиий фильм. **Москва кўрсатади.** 12.30 Кўрсатувлар программаси. 12.35 Янгиликлар. 12.45 «Пионер горни чорлайди». Фильм-концерт. 13.15 «Ўн еттинчи баҳорнинг лаҳзаси». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 1-2-сериялари. 13.35 «Қўшиқ-73». 16.00 «Ҳар кунимиз—зарбдор меҳнатга бағишланади». 16.30 «Чолғу асбоби». Телевизион ҳужжатли фильм премьераси. 16.55 Рангли телевидение. В. Куслап куйлайди. 17.15 Кўрсатувлар программаси. 17.20 Янгиликлар. 17.30 Болалар учун. «Стоянчо ва Шаро». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 3-4-сериялари. 18.00 «Инсон ва қонун». **Тошкент кўрсатади.** 18.30 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 18.35 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Ўзбекистон комсомоли». Самарқанддан олиб кўрсатилади. 19.15 «Ахборот» информацион программаси. **Москва кўрсатади.** 19.30 Халқаро панорама. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 20.00 Ёзувчи ва замон. 20.30 «Совет тинчлик программаси — амалда». 20.45 «Ахборот» информацион программаси. 21.00 Самарқанд опера ва балет театри артистларининг концерти. **Москва кўрсатади.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. **Тошкент кўрсатади. Ўзбек тилида:** 22.30 Қишлоқ хўжалик билимлари телевизион халқ университети. Пахтачилик факультети.

Иккинчи программа. Москва кўрсатади. 18.30 «Жок» давлат халқ рақс ансамблининг концерти. **Тошкент кўрсатади.** 19.30 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Бизнинг фотоэкран» (рус тилида). **Москва кўрсатади.** 20.00 «Ёзувчи минбари». 20.15 «Ўн еттинчи баҳорнинг лаҳзаси». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 4-серияси. 21.30 Рангли телевидение. «Рус романси». **Тошкент кўрсатади.** 22.00 Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг Олмаотада бўладиган V конференцияси олдидан (рус тилида).

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

15 АВГУСТ — ЧОРШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.30 Кўрсатувлар программаси. 12.35 Янгиликлар. 12.45 Ўқувчилар учун. «Қувноқ стартлар». 13.05 «Ўн еттинчи баҳорнинг лаҳзаси». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 3-серияси. 14.30 Кўча ҳаракатининг янги қоидалари. 15.00 Марказий телевидениеси ва радиоси «Ёшлик» катта болалар хорининг концерти. 16.00 «Рус тили». 16.45 «Фан оламида». «Энергетикамиз истиқболи». 17.15 Кўрсатувлар программаси. 17.20 Янгиликлар. 17.30 Ўқувчилар учун. «Болалар ҳайъати ҳикоя қилади». 18.00 «Халқ истеъмоли моллари —халққа». 18.30 Узбекистон ССР, Сирдарё области «Ёшлик» ашула ва рақс ансамблининг концерти. **Тошкент кўрсатади.** 19.00 Кўрсатувлар программаси. 19.05 Ўқувчилар учун. «Ёз лавҳалари» (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 19.35 Болалар учун мультфильм. 19.45 «Ахборот» информацион программаси. 20.00 «Меҳнат қаҳрамонлари ҳақида ҳикоялар». Уста Жамил Розиқов. **Узбек тилида:** 20.35 «Ахборот» информацион программаси. 20.55 «Опа-сингил Ҳошимовалар». Концерт. **Москва кўрсатади.** 21.25 «Вақт» информацион программаси. 21.55 Рангли телевидение. «Универсиада-73». Умумжаҳон ёзги студент ўйинларининг тантанали очилиши В. И. Ленин номли Марказий стадионидан олиб кўрсатилади.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 10.55 Кўрсатувлар программаси. **Узбек тилида:** 11.00 «Звёздочка». Кинокўрсатув. 11.40 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Қурувчи студентлар отрядларида». 12.00 «Чет эллик қиз». Бадиий фильм. 18.30 Ўқувчилар учун. «Қувноқ пионер ёзи» (рус тилида). **Москва кўрсатади.** 19.00 «Объектив». Фотосевувчилар учун кўрсатув. 19.30 «Дўстларимиз табассуми». 20.15 «Ўн еттинчи баҳорнинг лаҳзаси». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 5-серияси. **Тошкент кўрсатади. Узбек тилида:** 21.25 «Фан» программаси.

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

16 АВГУСТ — ПАЙШАНБА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.30 Кўрсатувлар программаси. 12.35 Янгиликлар. 12.45 Ўқувчилар учун. «Ёшлар ижоди». 13.15 «Ўн еттинчи баҳорнинг лаҳзаси». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 4-серияси. 14.30 «Инсон ва меҳнат». Ростов-Дондан олиб кўрсатилади. 15.00 Рангли телевидение. Эстрада программаси. 15.40 Эфирда—«Молодость». 16.40 Мусобақа кундалиги. 16.55. Концерт. 17.15 Кўрсатувлар программаси. 17.20 Янгиликлар. 17.30 Рангли телевидение. Болалар учун. «Бор эканда, йўқ экан». 18.00 «Ўқитувчим ҳақида ҳикоя қиламан». Телевизион очерк. **Тошкент кўрасатади.** 18.30 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 18.35 Болалар учун қўғирчоқ фильм. 18.45 «Старшеклассник» программаси. **Узбек тилида:** 19.15 Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг Олмаотада бўладиган V конференцияси олдидан. «Қитъа овози». 19.45 «Ахборот» информацион программаси (рус тилида). 20.00 Халқ контроли экрани. 20.30 Ўн минут музика. 20.40 «Ахборот» информацион программаси. 21.00 Халқ талантлари концерти. Гулсара Иброҳимова ва Хожиқурбон Холов. 21.40 Дала ишлари кундалиги. 22.00 V Бутуниттифоқ телевизион фильмлар фестивали олдидан. Рангли телевидение. «Ҳур республикалар бузилмас иттифоқи». «Совет Украинаси». Телевизион ҳужжатли фильм.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 10.55 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 11.00 «Куз, ёмғир ва қўзиқоринлар». Болалар учун қўғирчоқ фильм. **Узбек тилида:** 11.20 Ўқувчилар учун. «Қувноқ пионер ёзи». 12.00 «Эшикни очинг, биров келди». Бадиий фильм. **Москва кўрсатади.** 18.30 Концерт. 19.35 Илғорларга тенглашинг. 19.45 Рангли телевидение. «Қўшниларимиз!» 20.30 Рангли телевидение. «Универсиада-73». 22.50 Рангли телевидение. «Лайне» ансамбли куйлайди. **Тошкент кўрсатади.** 23.00 Ҳужжатли фильмлар экрани (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 23.30 Концерт. 00.10 Кўрсатувлар программаси. 00.15 Москва кўрсатувларининг охири.

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

17 АВГУСТ — ЖУМА

Биринчи программа. Москва кўрсатади. 12.30 Кўрсатувлар программаси. 12.35 Янгиликлар. 12.45 Ўқувчилар учун. «Дўстларимиз совғаси». 13.15 «Ўн еттинчи баҳорнинг лаҳзаси». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 5-серияси. 14.30 «Шахмат мактаби». 15.00 «Минглар шартномаси» — амалда». 15.15 СССР халқ артисти А. Иванов куйлайди. 16.00 Норильск телевидение студиясининг программаси. 16.45 «Тарбия мавзуида суҳбат». Кучлилик, чаққонлик, довюраклик. 17.15 «Г. Жислин чалади». 17.35 Кўрсатувлар программаси. 17.40 Янгиликлар. 17.50 Рангли телевидение. Болалар учун. «Моҳир қўллар». 18.20 «Фан ва саноат иттифоқи». **Тошкент кўрсатади.** 18.30 Кўрсатувлар программаси. **Узбек тилида:** 18.35 «Ёшлик» студияси кўсатади. «Мардлик —мангулик». 19.05 Болалар учун. «Соғлом танда — соғ ақл». Суҳбат. **Рус тилида:** 19.20 Совет қўшиқларидан концерт. 19.50 «Ахборот» информацион программаси. **Узбек тилида:** 20.05 Шеърият мухлисларига. 20.15 «Ахборот» информацион программаси. 20.35 Пахта теримига ҳамма нарса тахтми? 20.50 Рангли телевидение. Ёш ижрочилар концерти. 21.40 V Бутуниттифоқ телевизион фильмлар фестивали олдидан. Рангли телевидение «Ҳур республикалар бузилмас иттифоқи». «Совет Қозоғистони», Телевизион ҳужжатли фильм.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. 10.55 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 11.00 «Буёқ ўғрилари». Болалар учун мультфильм. 11.20 «Мангу олов ҳақида қисса». Телевизион фильм. 11.45 «Партизан учқуни». Бадиий фильм. **Москва кўрсатади.** 18.30 Р. Шчедрин «Кармен-сюита» балети. 19.15 «Ўн еттинчи баҳорнинг лаҳзаси». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 6-серияси. 20.30 Рангли телевидение. «Универсиада-73». **Тошкент кўрсатади.** 22.45 «Жанговар постда». (рус тилида).

Учинчи программа. 19.00 дан Тошкент кўрсатади.

18 АВГУСТ — ШАНБА

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 9.55 Кўрсатувлар программаси. 10.00 Янгиликлар. 10.10 Болалар учун мультфильм. 10.20 «Экран хандаси». (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 11.00 Кўрсатувлар программаси. 11.05 Янгиликлар. 11.10 Рангли телевидение. «Ҳайвонот оламида». 12.00 Рангли телевидение. СССР Ҳаво Флоти куни олдидан. 12.30 Бадиий ҳаваскорлик коллективларининг концерти. Кишиневдан олиб кўрсатилади. 13.00 «Халқаро аҳволни янада соғломлаштириш тўғрисида». 13.15 Рангли телевидение. ЯК-40». Ҳужжатли фильм. 13.30 Рангли телевидение. Адабий асарларни экранлаштириш. «12-кеча». Бадиий фильм. 15.00 Рангли телевидение. Мультипликацион фильмлар программаси. 15.30 Рангли телевидение. «Универсиада-73». 16.45 «Здоровье». Илмий-оммабоп программа. **Тошкент кўрсатади.** 17.15 Кўрсатувлар программаси. 17.20 Болалар учун мультфильм. 17.45 Ўқувчилар учун. «Орзу» программаси (ўзбек тилида). **Рус тилида:** 18.25 «Зангори экран» почтаси. 18.45 «Ахборот» информацион программаси. **Узбек тилида:** 19.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Пахтакор» — «Карпати» (Львов). Марказий «Пахтакор» стадионидан олиб кўрсатилади. Танаффус вақтида «Ахборот» информацион программаси (ўзбек тилида). 20.45 V Бутуниттифоқ телевизион фильмлар фестивали олдидан. Рангли телевидение. «Ҳур республикалар бузилмас иттифоқи». «Совет Арманистони». Телевизион ҳужжатли фильм. 21.45 Рангли телевидение. Андижон Маданият уйи мақомчилар халқ ансамблининг концерти.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. Рус тилида: 10.00 «Звёздочка» киноальманах. 10.45 Ўқувчилар учун. «Қувноқ дам олаяпмиз». (ўзбек тилида). 11.05 Болалар учун телевизион спектакль. 12.40 «Игорь Лученко қўшиқлари». Фильм-концерт. 13.30 «Нормандия-Неман». Бадиий фильм. (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 17.15 «Қўшиқ — ҳамроҳимиз». 18.00 Чингиз Айтматов. Адабий кўрсатув. 18.45 Фан ва маданиятимизнинг муҳим масалалари. 19.15 «Ўн еттинчи баҳорнинг лаҳзаси». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 7-серияси. 20.30 Рангли телевидение. «Универсиада-73». **Тошкент кўрсатади. Узбек тилида:** 22.45 «Республика мулки». Бадиий фильмнинг 1-серияси.

Учинчи программа. 18.00 дан Душанба кўрсатади.

19 АВГУСТ — ЯКШАНБА
СССР ҲАВО ФЛОТИ КУНИ

Биринчи программа. Тошкент кўрсатади. 9.25 Кўрсатувлар программаси. 9.30 Янгиликлар. **Рус тилида:** 9.40 «Кичкинтой» программаси. 10.10 Болалар учун мультфильм. 10.20 Ўқувчилар учун концерт (ўзбек тилида). **Москва кўрсатади.** 11.00 Кўрсатувлар программаси. 11.05 Янгиликлар. 11.10 Рангли телевидение Мультипликацион фильмлар программаси. 11.35 Бугун — СССР Ҳаво Флоти куни. 11. 50 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан». 12.50 Музикали киоск. 13.20 Қишлоқ янгиликлари. 14.20 Телевизион спектакль. 15.40 Концерт. 16.10 Рангли телевидение. «Универсиада-73». **Тошкент кўрсатади.** 17.30 Кўрсатувлар программаси. **Рус тилида:** 17.35 Болалар учун мультфильм. 17.45 Бугун —СССР Ҳаво Флоти куни (ўзбек тилида). 18.00 «Ахборот» информацион программаси (ўзбек тилида). 18.15 «Ўзбектелефильм». кўрсатади. «Календардан ташқари мусобақа». Телевизион бадиий фильм премьераси. **Узбек тилида:** 19.20 «Тўйларимиз ҳақида ўйларимиз». 19.50 «Экран хандаси». (Такрорий кўрсатув). 20.30 «Ахборот» информацион программаси. 20.50 Ўн минут музика. 21.00 «Саҳий ёз неъматлари». 21.15 Тожикистон ССРда хизмат кўрсатган артист Жўрабек Набиев концерти. **Москва кўрасатди.** 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Динамо» (Киев) — «Арарат» (Ереван). Киевдан олиб кўрсатилади. 00.15 Кўрсатувлар программаси. 00.20 Москва кўрсатувларининг охири.

Иккинчи программа. Тошкент кўрсатади. Рус тилида: 10.00 «Сиз учун хизмат қилаётганлар». Қўғирчоқ фильм. 10.25 «Олтин ҳакка». Болалар учун телевизион спектакль. **Узбек тилида:** 11.55 «Физкультура ва спорт». Телевизион журнал. 12.25 Ҳужжатли фильмлар экрани. 13.00 «Осмонни забт этувчилар». Бадиий фильм (рус тилида). **Москва кўрсатади.** 17.30 Рангли телевидение. «Киносаёҳатчилар клуби». 18.30 И. Ойстрах чалади. 18.50 «Ўн еттинчи баҳорнинг лаҳзаси». Кўп серияли телевизион бадиий фильмнинг 8-серияси. 20.00 Рангли телевидение. «Универсиада-73». 21.20 Рангли телевидение. Халқаро фестивалда эстрада қўшиқлари. **Тошкент кўрсатади.** 22.00 Киноэкран янгиликлари (рус тилида). **Узбек тилида:** 22.15 «Мўъжизалар маскани». Цирк программаси. 22.55 «Республика мулки». Бадиий фильмнинг 2-серияси.

Учинчи программа. 17.00 дан Фрунзе кўрсатади.

4 бет. Тошкент оқшоми. 10 АВГУСТ, 1973 й.
ОРГАН ТАШКЕНТСКОГО ГОРКОМА КП УЗБЕКИСТАНА И ТАШГОРСОВЕТА
БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ТОШКЕНТ, ГСП, ДЗЕРЖИНСКИЙ КУЧАСИ, 15-УЙ,
ИНДЕКС 64579. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р—03583. Нашр В—2549.
ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор—33-02-49 дан 33-02-58 гача, Эълонлар бўлими—33-81-42.